Radyomuzda ve milli filmlerimizde hayalen sesi derin bir vecd içinde dinlenen san'atkâr
MÜZEYYEN SENAR'ın
tatlı sesini Taksim **KRİSTAL**'de büyük bir zevkle dinleyiniz. Yerlerinizi evvelden temin ediniz. Tel: 40099

Cumhuriyet

18 inci yıl sayı: 6065

İSTANBUL — CAĞALOĞLU
Telgraf ve mektub adresi: Cumhuriyet, İstanbul - Posta kutusu: İstanbul No 246
Telefon: Başmuharrir: 22366. Tahrir heyeti: 24298. İdare ve Matbaa kısmı: 24299 - 24290

Cuma 27 Haziran 1941

En çok aranan ve en çok okunan
TURHAN TAN'ın
TARİHÎ ROMANLARI:
Safiye Sultan Kr. 125
Devrilen Kazan » 125
Hind Denizlerinde Türkler » 100
KANAAT KİTABEVİ

Bir Vapurumuz Akdenizde Batırıldı

Refah vapurunda bulunan 185 yolcudan 50 si kurtarıldı

Tahkikat yapılıyor

Mersinden İskenderiyeye gitmekte olan geminin torpillendiği mi, yoksa mayine mi çarptığı henüz malûm değil

Ankara 26 (a.a.) — Haber aldığımıza göre, Mersinden İskenderiyeye hareket etmiş olan Türk bandıralı Refah vapuru maalesef batmış ve içinde bulunan 185 yolcudan ve vapur tayfasından 2 sandal içerisinde 50 kişi kadar Mersine çıkmıştır.

Diğerlerinden daha bazısının da kurtarılacağı ümid edilmektedir. Vapurun bir torpille mi, yoksa bir mayine çarparak mı battığı hakkında hükûmetçe tahkikat yapılmaktadır.

Akdenizde yüzden fazla yolcusile battığı bildirilen Refah vapurumuz

Türk - Alman dostluğu

İki millet arasında ötedenberi yaşadığını bildiğimiz ve bir çok tecrübeleri muvaffakiyetle atlattığını gördüğümüz Türk - Alman dostluğu, son Ankara muahedesile tarih huzurunda yeni bir vesika kazanmış oluyor. Bu vesikanın Türk ve Alman milletlerine ancak iyilik getireceğine inanıyoruz

Geçen hafta imzalanan Türk-Alman dostluk paktının evvelki gün Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından ittifakla tasdik edilmesi, memlekette haklı bir sevinç ve memnuniyet havası uyandırdı. Muahedeyi Meclise takdim eden Hariciye Vekili Şükrü Saracoğlunun samimi ve parlak nutkunu Meclis, yer yer heyecanlı alkışlarla keserek coşkun bir alâka ile dinledi. Muhterem Hariciye Vekilinden sonra söz alarak Türk - Alman dostluğu etrafında hararetli sözler söyliyen meb'uslarımız da milletin duygularına tercüman olarak bu dostluğun iki millet nazarındaki kıymet ve chemiyetinden bahsettiler.

Türkiye Büyük Millet Meclisinde cereyan eden bu tarihî celse ile Türk ve Alman milletleri arasındaki sarsılmaz dostluk, dünya hâdiseleri karşısında hakiki yerini yeniden almış ve bir an için bazı efkârı umumiyelerde hasıl olan yanlış kanaatleri ortadan silmiş bulunuyor.

Türkiye ile Almanya, ötedenberi esasen dosttular. Bugünkü Üçüncü Reich'ın anası sayılan Prusya devleti kurulduğu gündenberi tarih, iki millet arasında sılâhlı bir çarpışma kaydetmemiştir. Türkiyeyi Almanyaya, Almanyayı Türkiyeye dost yapan coğrafi, iktısadi ve siyasi bir çok şartlar vardır. Bu şartlar, o kadar temellidirler ki, onların gündelik politika cereyanlarile bozulacağına inanmak çocukluk olur. Coğrafi bakımdan Türkiye Yakınşarkta kudretli bir muvazene unsurudur. Mütecanis ve yekpare bir milletiz. İki kıt'anın birleştiği bir yerde, irili ufaklı bir çok devletlerle yanyanayız ve komşularımıza kendinizi saydırmağa daima muktedir bulunuyoruz. Bu halimiz, Almanya tarafından her zaman iyi karşılanmıştır ve karşılanacaktır. Kuvvetli bir Türkiye, Yakınşarkta, Karadenizde, Balkanlarda ve Ege denizinde bir sulh ve muvazene unsurudur ve bu itibarla Almanya nazarında tabiî bir dosttur.

İktısadî bakımdan iki millet birbirlerinin tabiî müşterileri, binaenaleyh gene tabiî dostlarıdırlar. Bizim ihrac maddelerimiz, Alman ihrac maddelerinin aynı değildir. Ayrıca bu ihrac maddelerimizin en yakın ve en zengin müşterilerin-

NADİR NADİ

(Arkası sahife 5 sütun 5 te)

Atina büyük elçimiz memlekete döndü

19 haziranda otomobille yola çıkan sefir Sofyaya, dün akşam da Edirneye gelmiştir, bu gün şehrimizde olacak

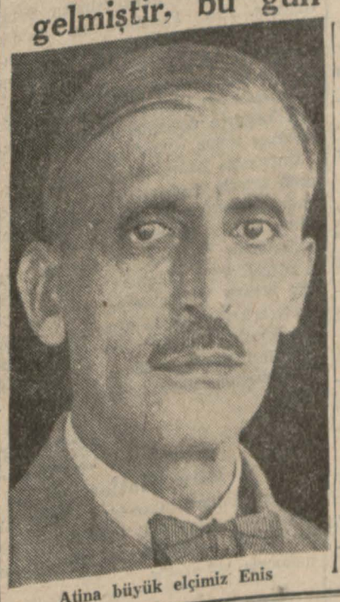

Atina büyük elçimiz Enis

Edirne 26 (Telefonla) — Atina büyük elçimiz Enis, yanında refikası, elçilik müsteşarı Süleyman Faik, ataşemiliter Seyfi ve iki kâtib olduğu halde, bugün 18 de otomobillerle ve Bulgaristan yolu ile şehrimize geldiler. Kapıkale Bulgar hududunda Trakya Umumi müfettişliği Başmüşaviri, Vali Ferid Noyan ve Emniyet müdürü tarafından karşılandılar.

Sefirimiz şerefine bu gece Belediyede bir akşam ziyafeti verilmiştir. Büyük elçi ile refakatindeki zevat geceyi Edirnede geçirecekler ve yarın sabah gene otomobille İstanbula hareket edeceklerdir.

Sefirimiz ayın 19 uncu perşembe günü Atinadan otomobille çıkmıştır. 22 haziranda Sofyaya gelmiş, dört gün istirahat ettikten sonra bu sabah Bulgar hükûmet merkezinden ayrılmış ve şehrimize vasıl olmuştur.

Oğuz

Fransız Nazırı Benoit Mechin

Millî Şefimize Mareşal Petain'in bir mesajını getirdi

Ankara 26 (a.a.) — Fransız nazırlarından Benoit Mechin hususi bir tayyare ile Ankaraya gelmiştir.

Benoit Mechin, Fransız devlet reisi Mareşal Petain'in Reisicumhur İnönüne şahsi bir mesajını hâmildir.

Finlandiyaya İsveçten Alman askerleri geçirilecek

Stokholm hükûmeti, Almanyanın müsaade teklifini kabul etti

İsveç Kralı Güstav Adolf

Stokholm 26 (a.a.) — Stefani ajansından:

İsveç parlamentosunun bugün yaptığı toplantıdan sonra aşağıdaki resmî tebliğ neşredilmiştir:

«Almanya ile Sovyetler Birliği arasında zuhur eden muharebe dolayısile hasıl olan istisnaî vaziyet, muharebe haricinde kalmak ve istiklâlini muhafaza etmek istiyen İsveç tarafından endişe ile takib edilmektedir. Bu yeni vaziyet İsveç hükûmetini bazı meseleler karşısında bırakmıştır.

Filhakika Norveçten bizim demiryollarımızdan istifade suretile Finlandiyaya transit olarak bir fırka asker nakli için Almanya ve Finlandiya tarafından biz-

(Arkası sahife 5 sütun 7 de)

Alman - Rus harbi

Alman ordusu Lembergi işgal etti

Vilna cephesinde bir gedik açıldı

Sovyet tebliği Alman Rumen kuvvetlerinin Prut nehrini geçemediklerini bildiriyor

Yeniden müdafaa harbine girişen Fin ordularının Başkumandanı Mareşal Mannerheim, erkânıharbiye reisile bir müşaverede

Führer'in umumi karargâhı 26 (a.a.)— Alman orduları başkumandanlığının tebliği:

Şarkta dün de kara ve hava harekâtı metodlu bir tarzda devam etmiştir. Bir çok hudud muharebeleri lehimize bitirilmiş olduğundan büyük vüs'atte tabiyevî muvaffakiyetler şimdiden belirmektedir.

Lemberg düştü

Budapeşte 26 (a.a.) — Alman kıt'aları Lemberg'i işgal etmişlerdir.

Bükreşe hava taarruzu

Bükreş 26 (a.a.) — Sovyet tayyareleri bu sabah saat 5 ile 7.30 arasında Bükreşe taarruz ederek 14 bomba atmışlardır. 14 kişi ölmüş ve 12 kişi yaralanmıştır. 6 bina yıkılmış ve 3 bina da hasara uğramıştır.

Kızılordu tebliği

Moskova 26 (a.a.) — Kızılordu başkumandanlığı tarafından bu sabah neşredilen tebliğ:

Çarşamba günü düşman motörlü kıtaları Volna, Vilna ve Baranoviç mıntakalarında taarruzlarını genişletmiştir.

(Arkası sahife 5 sütun 3 te)

Alman - Rus cephesindeki dünkü harekâtı gösterir harita

Sovyetler Boğazlarda üs istememişler

Salâhiyettar Londra mahfilleri Bükreşten çıkan haberi tekzib ediyorlar

Londra 26 (a.a.) — Salâhiyettar Londra mahfilleri Bükreş radyosunun Boğazlar mıntakasında Rusyanın kendisine, Türkiyeden bazı üsler vermesini elde etmeğe çalıştığını iddia eden haberi yalanlamaktadır. Bükreş radyosu Eden'le Maiski arasında yapılan son konferansta Maiski'nin Eden'i Türkiyenin Rusyaya üsler terketmesi için, Türkiye nezdinde tazyik icrasına ikna etmiş olduğu söylenmiştir.

Bu hikâyede en ufak bir hakikat şemmesi bulunmadığı burada beyan edilmektedir.

Finlandiya da dün harbe başladı

Hücum eden Sovyet tayyarelerinden 21 i düşürüldü

Rus hava kuvvetleri dün Macaristana da taarruz ettiler

Helsinki 26 (a.a.) — Finlandiya Reiscumhuru Rity bu akşam radyo ile Finlandiya milletine hitab ederek, Finlandiyanın bir kere daha Sovyet tecavüzüne uğradığını ve İkinci Finlandiya müdafaa savaşının başladığını bildirmiştir.

Finlandiyaya hücum eden Rus tayyarelerinden 21 i düşürüldü

Helsinki 26 (a.a.) — Bu akşam saat 22 de neşredilen yeni bir tebliğe nazaran çarşamba günü sabah saat 7,15 te dört Sovyet tayyaresi Pyterlahti körfe-

(Arkası sahife 5 sütun 2 de)

Millet Meclisinin tarihî celsesi

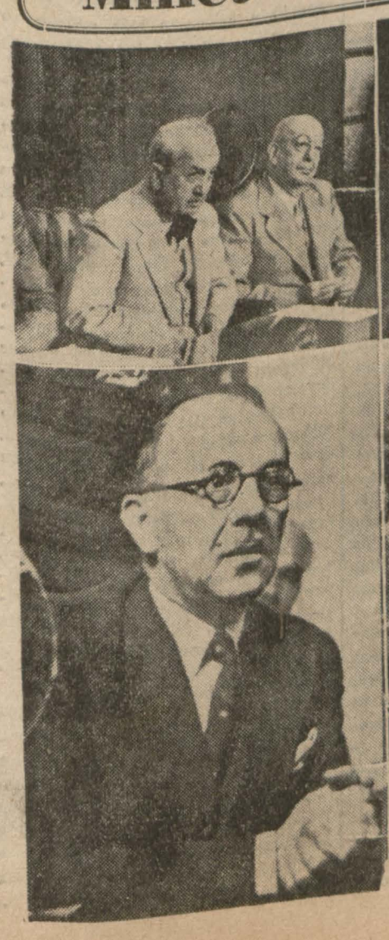

Büyük Millet Meclisinde, Türk - Alman dostluk muahedesinin tasdik edildiği celseden intıbalar; soldan sağa: Başvekilimiz Milli Müdafaa Vekilile beraber Mecliste, Almanya büyük elçisi von Papen müzakeratı dinleyor, Hariciye Vekilimiz nutkunu söylerken ve Meclis umumî heyeti...

Birkaç söz

Harbin nirengi noktası

On dört ay evvel İngiltere ile Fransa can ciğer müttefik idiler. Müşterek bir düşmana karşı yanyana çarpışıyorlardı. On dört gün evveline gelinciye kadar Rusya ve Almanya arasında dostluk vardı. Siyasî ve iktısadî sahada iki devlet 1939 anlaşması esaslarına uygun bir işbirliği çerçevesi içinde yaşıyorlardı. Ve henüz on gün olmadı, Almanyaya yardım ettiği için İngiltere Sovyet Rusyayı dolayısile düşman biliyordu.

Bütün bu ölçüler altüst olmuştur.

On dört ay evvel müttefik olarak Almanyaya karşı yan yana dövüşen Fransa ile İngiltere, şimdi Suriyede birbirlerile boğazlaşıyorlar. On dört gün evveline gelinciye kadar karşılıklı bir dostluk havası içinde yaşayan Almanya ve Rusya artık düşman kesilmişlerdir. Milyonluk ordularını hududlara yığarak dünyanın en büyük meydan muharebesini başarmağa çalışıyorlar. Almanyaya yardım ettiği için Rusyaya karşı hiddetini haykıralı henüz on gün olmıyan İngiltere, bugün Moskovaya yardım vadediyor.

Altüst olan bu ölçüler karşısında şaşıranlar var.

— Harbin nirengi noktasını kaybettik!

Diyorlar ve bize yol gösterecek aydınlık bir pusla arıyorlar.

Ufukların karanlıklar içinde gömülü durduğu muhakkak olmakla beraber söyle bir mütaleanın bu vazifeyi nispeten başaracağını kabul etmez misiniz?

— Bu harb bir açlar - toklar harbidir. Aç olan Avrupayı şimdi Almanya temsil ediyor; tok olan denizleraşırı İmparatorluklarını da İngiltere. Nirengi noktası, işte bu iki devletin karşılıklı vaziyetleridir ki, harb başladığı gündenberi bu vaziyette bir değişiklik görmüyoruz. Dün dost iken Fransanın bugün İngiltere ile dövüşmesi, evvelki gün düşman sayılırken Rusyanın şimdi Londradan yardım vadi alması, hep teferruattır.

İngiltere ile Almanya anlaşıyor mu, biz ona bakalım. Anlaşmıyorlarsa, maksad ve gaye bakımından harb mahiyet değiştirmiş olmıyacaktır. Sayed anlaşırlarsa, artık nirengi noktasından da ihtiyaç kalmaz; çünkü harb biter.

N.

HAVACILIK

Şark cephesinde Alman hava faaliyeti

Aded müsavatının temin edilmesi takdirinde yakın bir zamanda hissedilir bir hava hakimiyeti kurmak Almanya için kolaydır

Yazan **Arif Ahıskal**

Avrupa nizam harbinin neticesini tayin edecek esaslı bir cephe olan Manş ve kıyılarından başka Alman hava ordusunun Afrika ve Akdeniz cepheleri de vardır. Buna nazaran Almanya üç hava cephesinde Büyük Britanya İmparatorluk hava kuvvetlerine karşı mücadeleye devam etmek mecburiyetindedir. Almanya havacıları için de bu harbin en çetin hasmı Britanyalı tayyarecilerdir. Çünkü gerek malzeme ve evsaf itibarile, gerekse eleman ihtisas noktaınından yüksek kalitede ve moral sahibi bir havacılık olarak göze çarpan Büyük Britanya hava çocukları, fazla olarak Amerikanın da yardımına kavuşmuş bulunuyorlar.

İşte Alman hava orduları böyle bir hasım karşısında kurmuş bulundukları üç cepheden fazla olarak bir de şarkta ve iki bin dört yüz kilometrelik bir saha üzerinde çarpışmağa mecbur kalmışlardır.

Sovyet havacılığının sayıca on bini bulan malzemesinin evsaf itibarile hasımlarından bir gömlek geride oldukları tahmin edilmektedir. Bu zan doğrudan doğruya Sovyet sanayiindeki inşa sisteminin melezliğinden ve bu halitanın tam mânasile tekâmül ettirilememiş olmasından ileri gelmektedir.

Alman havacıları adedce müsavat olsa bile keyfiyet bakımından üstün olduklarını harbin ilk beş günü zarfında az çok göstermişlerdir. Gelen tebliğlerde ve ajanslarda görülüyor ki; Alman havacıları Sovyet şehirlerini, askerî membalarını şiddetle bombardıman ettikleri halde Sovyetler hudud boyunda bulunan Alman şehirlerini bile ciddî surette tehdid etmekten çok uzaktırlar. Ancak Rumanya ve Finlandiya üzerlerine doğru Sovyet tayyarelerinin akınlar yaptıkları ve Köstencenin tahrib edildiği iddia edilmektedir.

Bu haberler ve bu güne kadar beş gün zarfında edinilen kanaatlere göre Sovyet tayyarecileri Almanya üzerinde uygun düşecek mahiyette olsun bir üstünlük kurmaktan çok uzak kalmışlardır. Bilhassa ilk günlerin tayyare zayiatı, üzerinde durulmağa değer mahiyette bir manzara arzetmektedir.

Sovyet tebliğinde Almanların 381 tayyare, Sovyetlerin ise 374 tayyare kaybettikleri bildirilmektedir. Zayiat bakımından muvazene temin eden bu hava muharebelerinin bazılarında Alman müdafaa tertibatının Sovyetlere nazaran daha iyi çalıştığı ve hatta Alman havacılarının daha tesirli baskınlar yaptıkları görülmektedir.

Harbin ilk günlerinde Sovyetler 61 Alman tayyaresi düşürdüklerini bildirmişler ve fakat taarruza geçen Alman tayyarelerinin miktarı hakkında bir şey söylememişlerdir. Halbuki Almanya üzerinde vuku bulan hava muharebelerinde Sovyetlerin taarruza geçen tayyarelerinin sayıları açıkça bildirilmektedir. Bu arada Alman yer ve hava müdafaa ve mukabelelerinin çok şiddetli oldukları Sovyet zayiatının yüzde doksan beş derecesinde olmasile meydana çıkmaktadır.

Alman havacılarının kara ordularile birlikte çalışmağa başladıkları ve Sovyet piyade mevzilerine bomba ve makineli tüfeklerile de taarruza geçtikleri haberleri teeyyüd etmektedir. Bu takdirde Alman tayyarecilerinin hasım havacılarile uğraşmaktan vakit ve fırsat buldukları anlaşılır. Bu biraz da, havalarda tam ve kat'î bir hâkimiyet kurulamamış olmakla beraber, hissedilir derecede bir hareket serbestisi elde edilmiş bulunduğunu ifade eder.

Alman havacılarının mutlak bir hâkimiyet kurmak azmile işe giriştikleri ve Almanyanın şark cephesinden başka daha diğer üç cephede ve talî olarak bir de Suriye cephesinde çalışmağa mecbur kalmış olması dolayısile Sovyetlere karşı fazla sayıda bir hava kuvveti getiremiyeceği kanaati pek de doğru olmasa gerektir. Vakıa Almanya diğer cephelerinde zayıf kalmak istemez.

Fakat daha 939 dan önce muhtemel bir şark cephesi tasarlanarak buraya yığılacak havacılık kütlesi hazırlanmıştı. Belki de bu hava filosuna henüz el sürülmemiştir ve bu suretle de yeni açılan cephe Almanya için tayyare cihetinden düşündürücü bir yük olmamıştır.

Aded müsavatının temin edilmesi takdirinde mutlak değilse bile yakın bir zamanda hissedilir bir hava hâkimiyeti kurmak Almanya için kolaydır. Fakat mutlak bir üstünlük ancak Sovyet havacılığının yıpratılmasile ve daha ziyade uzun bir zaman zarfında ele geçirilebilir. Bugün için; kara ordularının harekât inkişafında zarurî olan mevziî hava hâkimiyetidir. Bu hâkimiyeti her iki taraf da hem elde etmeğe ve bir yandan da kaptırmamağa çalışmaktadırlar. Yakın hâdiseler hangisinin daha önce muvaffak olacağını gösterecektir.

A. AHISKAL

Değiştirilecek durak yerleri

Eminönü meydanında ve benzin deposunun karşısındaki tramvay durak yeri bazı kazalara sebebiyet verdiğinden geri çekilerek yerinin değiştirilmesine karar verilmiştir. Bundan maada Tramvay idaresi tetkikat yaparak mürur ve ubura engel olan diğer durak mahalleri de değiştirilecektir.

Bir şikâyetin cevabı

Posta ve Telgraf umum müdürlüğünden şu mektubu aldık:

Gazetenizin 28/5/941 tarihli nüshasında (Doğru değil mi?) sütununda intişar eden fıkra üzerine yapılan tetkikat ve tahkikat neticesine göre:

1 — Müştekinin hangi saatte Bakırköyüne müracaat ettiği bilinememiş ve hâdisenin aydınlatılabilmesi için şikâyetçinin adresi gazeteniz idarehanesinden istenilmişse de adresinin meçhul olduğu cevabının alındığı İstanbul müdürlüğünden bildirilmiştir.

Bununla beraber, şikâyet yazısından, Bakırköy merkezine geç vakit müracaat edilmiş olduğu anlaşılmaktadır.

2 — P. T. T. Merkezlerinin mesai müddetleri mahallin ihtiyacları ve idaremizin kadro vaziyeti gözönüne alınmak suretile tanzim edilmektedir.

Bakırköy merkezi mesai müddeti de bu esas dairesinde tanzim ve saat 8 - 12, 14 - 19 arasında tespit edilmiştir.

Doğru değil mi?

Halkın kontrol vazifesi

Gazetelerin bir kısmı vatandaşlara nasihat veriyorlar: Umumî menfaatlere taallûk eden işlerde sade alâkadar memurların tetkik ve teftişleri kâfi gelmez. Bir çok şeyler onların gözlerinden kaçabilir. Halk da bu gibi meselelerde memurları ikaz etmelidir.

Ayni güzel sözleri şehrimiz idare makinesinin başında bulunan bazı zatların ağzından da evvelce işitmiştik. Çok yerinde bir tavsiyedir. Halk, hakikaten kendi vekilleri vasıtasile tanzim edilmiş olan kanunlara, nizamlara riayet edilmesini teminde icra kuvvetinin mümessillerine yardım etmeli, onları hiçe saymak isteyenleri kendi şerefine, haysiyetine tecavüz etmiş gibi telâkki ederek memurları irşad eylemelidir.

Fakat doğrusunu söylemek lâzım gelirse, bizim memlekette memurların bir kısmı umumî menfaate taallûk eden işler için konulmuş esaslara riayetsizlik muvacehesinde halkın bu meselelere müdahalesine pek alışmamışlardır. Yapılan şikâyetleri çok defa - yüzünüze karşı olmasa bile - içlerinden «ukalâlık!» sayarak idarei maslahat politikasını gütmeğe kalkıştıklarına ekseri gündelik vukuatta şahid oluyoruz. Onun için vatandaşlara bu tavsiyede bulunurken ayni zamanda halkla daimî temasta olan memurlarımıza da bu kabil şikâyetleri daima ehemmiyetle telâkki ederek o meseleleri mutlaka takib eylemeleri hakkında emirler de verilmelidir. diyoruz,

Doğru değil mi?

ŞUNDAN BUNDAN

Kayzer Vilhelm'in operası için istenen ücret

500 dolara mal olan bir gül - Maskeli kumarcı meğer kimmiş?

İkinci Vilhelmin hazırladığı opera

Almanya İmparatoru ikinci Vilhelm, 1914 ten bir kaç sene evvel, mütenekkiren Parise gelmiş, Fransız payitahtında büyük bir mevki sahibi olan bir Almana misafir olmuştu. Bu sırada, Paris operası müdürü de kendisine takdim olununca, İmparator, kendisinin de bir opera eseri bulunduğunu ve bunun Paris operasında temsil edilmesini istediğini müdüre söyler:

Müdür, pek sıkılarak:

— Haşmetpenah, bu pek nazik bir mesele!

Diyebilir ise de İmparator:

— Neden nazik bir mesele olsun? Eserim mükemmel olduktan sonra?

Diye ısrar edince, müdür:

— Ben de aksini iddia etmiyorum; fakat şu var ki, Fransızlar pek hassastırlar. Operada, her halde, kıyamet kopar ve belki de birinci perde bile temsil edilemez. Bu yüzden heba olacak olan büyük masrafı bir düşününüz!

Diyerek biraz kapalıca vaziyeti anlatmak isterse de, İmparator, onun ne demek istediğine dikkat etmiyerek:

— Masraf cihetî mi? Onu hiç düşünmeyiniz. Neye ihtiyacınız varsa söyleyiniz.

Der. Müdür, biraz düşündükten sonra:

— Haşmetpenah! Operanızı temsil edebilmeme yalnız bir çare vardır: Mühim bir fedakârlık.

Diye, cevab verir. İkinci Giyom, bunun da paraya taallûk ettiğini zannederek:

— Nedir?

Diye, sorar ve müdürün:

— Alsas - Loren... Bu iki eyaleti bize iade ederseniz, o zaman eseriniz emsalsiz bir rağbete mazhar olur.

Demesi üzerine, bittabi Kayzer hemen bahsi kapar.

Pahalıya mal olan bir gül

Birleşik Devletler Cumhurreisi Ruzvelt'in büyük oğlu, bir gün, nişanlısile birlikte, Nevyorkun büyük bir nebatat bahçesini geziyordu.

Kız, camekânın içinde gördüğü bir gülü pek beğenince, delikanlı hiç düşünmeden gülü alıp nişanlısına takdim etti.

Delikanlı, geceyi, bir gün evvelki hatıralarının zevki içinde geçirdikten sonra, sabah kalktığı zaman, kendisine gönderilmiş olan bir faturayı görünce neş'esi kaçtı. Bu fatura, koparıp nişanlısına takdim ettiği gülün fiatını gösteren 200 dolar (bizim paramızla 350 lira kadar) dı.

Ruzvelt'in oğlu, fiatı pek fahiş bulduğu için borcunu ödemek istemedi. İş mahkemeye düştü. Nebatat bahçesi sahibi, hakkını müdafaa ederken, dünyada bir misli olmıyan bu koncayı, senelerce tecrübelerden ve aşılardan sonra, ancak bu sene yetiştirebildiğini anlattı.

Hâkimler, iki tarafı uzun uzun dinledikten sonra, bahçe sahibinin iddiasını haklı buldular ve Cumhurreisinin oğlunu mahkûm ettiler. Bu defa, mahkeme masrafı ile beraber bu tek gül kendisine 500 dolara mal oldu.

Maskeli kumarcı meğer kimmiş?

1736 senesi mayısının ilk günlerinden bir akşam.. Venedikteki meşhur «Konsalvi» kumarhanesinin rıhtımına pek zarif bir gondol yanaşır. Gondoldan maskeli üç adam çıkar. Bunlar, doğruca, kumarhanenin, bol ışıklı, yeşil masaları üzerinde altın kümeleri parıldayan büyük salona girerler.

Maskelilerden biri, bir kumar masasına yaklaşır ve cebinden çıkardığı bir gümüş parayı ortaya sürer.

Kumara nezaret eden adam:

— Burada altından başka bir şey geçmez.

Diyerek parayı itince, maskeli, büyük bir kibarlıkla:

— Üzerimde altın bulundurmadığıma müteessirim; fakat mutlaka oyuna dahil olmak istediğim için, bana bir kredi açmanızı rica ederim. Borclanırsam, söz veriyorum, öderim.

Der; fakat karşısındakinin mütereddid bulunduğunu görünce, arkadaşlarına dönerek:

— Lûtfen kendinizi tanıtır mısınız?

Der demez, ikisi de derhal maskelerini indirir ve Venediğin en zengin iki bankeri meydana çıkar. Bunlar, efendinin sözüne itimad edilebileceğini ve mes'uliyeti tekeffül ettiklerini söyleyince oyuncuların şaşkınlığı geçer ve oyuna devam edilir.

Maskeli oyuncu mütemadiyen kazanır. Her an, önündeki altın yığını daha ziyade kabarır. Gecenin sonlarına doğru, oyun kendiliğinden biter; çünkü bütün kumarcılar meteliksizdir.

Maskeli, o zaman, salondaki kadınlara hitab ederek:

— Hanımlar, yaklaşınız! Bu altınlar sizindir; istediğiniz kadar alınız.

Der.

Bu teklif, kumarhanede, belki dünyada, öyle görülmemiş bir şeydir ki bütün salondakileri hayretler içinde bırakır. Herkes, bu, esrarengiz adamın kim olduğunu anlamak merakı içindedir.

Maskeli teklifini tekrar edince, bir kadın, masaya yaklaşmağa ve elini uzatıp bir avuç altın almağa cür'et eder. Bundan cesaret alan diğer kadınlar da, birer birer ilerler ve hepsi de birer avuç altın alır.

Maskeli adam, önünde bir şey kalmadığını gördükten sonra, hâlâ, tereddüd içinde bulunan kadınlara büyük bir nezaketle hitab ederek:

— Hanımlar! Bu paraları, hiç bir hicab duymadan muhafaza edebileceğinizden emin olabilmeniz için, şu kadarını söyleyebilirim ki: Ben memleketinizi gezmeğe gelen Polonya Kralı Üçüncü Ogüst'üm'

Der.

M. Rasim ÖZGEN

Şehir ve Memleket Haberleri

Tapu sahtekârlığı

Takrir almaya giden memur, neler anlatıyor?

Tapu sahtekârlığı tahkikatına adliye ve zabıtaca ehemmiyetle devam olunmaktadır. Ayşe Saralın damadı Mustafa ile Hakkı ve Feridun diye iki adla tanınan adam, henüz aranmaktadır.

Diğer taraftan, Fatih tapu sicil muhafızlığı muavinlerinden Necati Ayhan; ve diğer bazı kimseler, bu mesele etrafında şahid sıfatile dinlenilmişlerdir. Mal sahibi diye tanıtılan kadının evinde hasta yattığından bahsedilmesi üzerine eve gidip takriri orada alan tapu memuru Necati Ayhan; vaziyeti şöyle anlatıyor:

«— Evdeki takrir muamelesi, mal sahibi olduğu bildirilen kadının gösterdiği resimli nüfus hüviyet cüzdanı ve diğer evrak esaslı surette tetkik edilerek, usulü dairesinde yapılmıştır. Âkidler, şahid ve muarrifler huzurunda 1000 lira bedel üzerinden resmî sened hazırlanmıştır. Bu resmî sened, muamele esnasında aynen okunmuştur. Âkıdler, şahid ve muarrifler de mealini dinleyip tasdikle imzalamışlardır. Arsayı bu suretle resmen 1000 lira üzerinden satın alan kasab hacı Hüseyin Tancının o zaman ancak bu kadar para ödediğine hiç bir itirazı yoktu. Mahkemedeki sorguda, arsayı gûya 2100 liraya satın aldığı halde ertesi gün tapu senedini eline alınca sadece 1000 lira yazılı olduğunu gördüğü ve bana gelerek bunun sebebini sorduğu, benim de böyle eksik yazılmasının ehemmiyeti haiz olmadığı, muamelenin usulü dairesinde tekemmül eylediği cevabını verip kendisini tatmine çalıştığım şeklindeki ifadesi, hakikate uygun değildir. Alıcı Hüseyin Tancı, bedelin noksan yazıldığına dair ne orada, ne de sonradan gelerek bana herhangi bir itiraz ileri sürmüştür. Evde kadına kaç lira verdiğini bilmiyorum. Eğer kadına, takrir hilâfına 1000 yerine 2100 lira verdiyse, bunun sebebi, 30 küsur lira tapu harcını noksan ödemek için satanla alanın gizlice uyuşmaları ve dolayısile takrirde noksan bedel göstermek hususunda elaltından mutabık kalmaları olabilir. Eğer hal böyle ise, hakikî satış bedelinin tapu memurundan ketmedilmiş olduğu ve paranın yazılı olandan fazlasının açıktan verildiği neticesine varmak lâzımdır. Sonradan cezalı olarak tapu harcı alınmasından kaçınmak endişesinin de, hakikate, imzaya ve tasdika mugayir bir ifadeye yol açması muhtemeldir. Esasen takrire aid resmî senedde aynen yazılı olan 1000 lira bedel, takrirden evvel vergice de gösterilen bedelin aynidir. Kasab hacı Hüseyin Tancının takrir günü birlikte eve gitmek üzere tapudan bir hademenin de geldiğini ve otomobilde yer olmadığı için bu adamın geri döndüğü şeklindeki ifadesi de, yanlıştır. İhtimal, bu işte zarara uğramasından duyduğu teessürle şaşırıp, hakkında tahkikat yapılanlardan Mustafanın bulduğu adamlardan birini tapu hademesine benzetiyor ve her halde yanlış hatırlıyor. Benim yaptığım muamele, usulü dairesindedir.»

Dün bu meseleye dair «İstanbul grupu tapu sicili müdürü Hakkı Erbilen» imzasile şu tavzihi aldık:

«Gazetenizin 25/6/941 tarihli nüshasında bir tapu sahtekârlığı başlığı altında intişar eden yazı, esas itibarile vakıa mutabıktır. Ancak bahis mevzuu olan sahtekârlık hâdisesinde tapu memurlarının alâka ve iştiraklerine dair hiç bir delil ve emare mevcud değildir. Bu cihet, arsanın satışına aid muamele evrakının usul ve mevzuata uygun olması ve hâdise hakkında şimdiye kadar yapılmış olan tahkikat ile müeyyeddir. Keyfiyet tavzih olunur.»

Cumhuriyet — Gazetemizde intişar eden bahis mevzuu yazıda; «sahtekârlık hâdisesinde tapu memurlarının alâka ve iştiraklerine dair» hiç bir şey yazılmamıştı. Bu itibarla, yazımızın bu suretle «tavziha muhtac görüldüğü» mülâhazasına iştirak etmemekle beraber, gönderilen mektubu aynen neşretmekte de bir mahzur görmüyoruz.

Eski eserler filme alınacak

Konservatuar icra heyeti alaturka musikisinin tasnif edilen kısmını filme almağa karar vermiştir. İlâhiler, peşrevler, eski şarkılar sesli filme alınacaktır.

Define arayanlar

Şehremininde oturan bir adam, evinin bahçesindeki altınları bulmak için hafriyata başladı

Define aranan bahçede hafriyat yapılıyor

Şehremininde, Çiçekçibostan sokağında 6 numaralı evde oturan Mehmed isminde biri, evinin bahçesinde zengin bir define bulunduğunu bildirmiş ve bunu meydana çıkarmak için vilâyetten müsaade istemiştir.

Vilâyet, usulen bu müsaadeyi vererek keyfiyeti defterdarlık vasıtasile Fatih malmüdürlüğüne haber vermiştir. Malmüdürlüğünce mahalline gönderilen iki memurun nezareti altında Mehmedin evinde üç gündenberi hafriyat yapılmaktadır. Bir muharririmiz dün, Çiçekçibostan sokağındaki evi ziyaret etmiştir.

Bahçeler ortasında, taş duvarlarla biribirinden ayrılmış küçük kulübelerden mürekkeb olan bu kuytu mahallede oturan Mehmed kalabalık bir ailenin reisidir. Mehmed, son günlerde, sık sık, rüyasında para görmeğe başlamıştır. Evinin bahçesinde dolaşan eli kazmalı bir adam, ona ikide bir: «İşte şuracıkta, binlerce altın yatıyor!» müjdesini vermektedir. Mehmed, ilkin bu manevî işaretlere pek ehemmiyet vermemişse de, bahçesinde zengin bir define bulunduğuna dair, kulağına çalınan bazı haberlerle, gördüğü rüyalar arasında bir münasebet sezmeğe başlamıştır. Vakıâ, mahalle ihtiyarlarının anlattığına göre bundan 35 sene kadar evvel, şimdi Mehmedin sahibi bulunduğu evin bahçesinde, vaki bir ihpar üzerine hafriyat yapılmış ve toprak yedi metre kadar kazıldıktan sonra, içerde demir bir kasa görülmüştür. Fakat evin eski sahibi, kasayı çıkarmağa teşebbüs edeceği sırada, memurlar gelmiş ve rivayete göre saraya verilen bir jurnal üzerine, hafriyatı tatil ettirmişler.

O gün bu gün mahalle halkının ağzında çalkanıp duran bu rivayetler, Mehmedin tamah damarlarını büsbütün tahrik etmiştir. Ancak kendisi fakir bir adam olduğundan, bahçeyi kazdırmak için lüzumlu olan parayı bir türlü tedarik edememiştir. İşte, tam bu sırada Rıza Uluçam adında bir tanıdığı Mehmedin karşısına çıkmış ve - define çıkarsa paylaşmak şartile - hafriyat masrafını kendi üzerine almıştır. Gerek Mehmed Gültekin, gerek Rıza Uluçam, üç gün evvel başlıyan kazı, yedi metre derinliği bulunca, defineye mutlaka kavuşacakları ümidindedirler.

Rıza Uluçam, muharririmize demiştir ki:

«— Defineyi bulamazsam, metresi yedi liradan, yedi metrelik yer için 49 lira masrafı sineye ben çekeceğim. Şayed ümid ettiğim gibi, elimize bir şey geçecek olursa, bunu bahçenin sahibi ile paylaşacağız. Hükûmetten müsaadesini aldığımız için, ele geçen maldan, yüzde sekseninin kanunen bize aid olması icab eder.

Rivayetlere bakılırsa kazdığımız bahçe, Bizanslılar zamanında, sur haricinden başlıyarak Sultanahmede kadar uzanan toprakaltı yolunun üzerinde bulunmakta imiş. Eğer, bu doğru ise, vaktile kazmaların ucu takılan demir kasanın, Bizans altınlarile dolu olması ihtimali vardır.»

Gerek Mehmed ve gerek Rıza, şimdi bütün ümidlerini müstakbel defineye bağlamışlardır.

ŞEHİR IŞLERİ

Şayanı takdir bir hareket

Birkaç gün evvel, Salıpazarında Satie binasına bitişik bir arsaya kömür çıkarılmakta olduğunu yazmış, Kuruçeşmenin kömür depolarından kurtarılmakta olduğu bir sırada, başka bir yerin ayni akıbete maruz bırakılmamasını alâkadarlardan istemiştik. Dün memnuniyetle haber aldığımıza göre Belediyemiz neşriyatımızla alâkadar olarak mevzuubahs arsaya konulan kömürleri derhal kaldırtmıştır. Gösterilen hassasiyet ve vazifeşinaslığa halkımız namına teşekkür ederiz.

MÜTEFERRİK

Kahve nihayet tevzi ediliyor

Ticaret Ofisi kuru kahveci olarak tanınmış olan esnafa dün kahve tevziatına başlamıştır.

Ticaret Ofisi kuru kahvecilere kahvenin kilosunu 210 kuruştan vermektedir. Onlar da kavrulmuş ve çekilmiş kahvenin 250 şer gramlık paketini halka 71 kuruşa vereceklerdir.

Bir de kahve, kazino, büfe ve bahçe işletenlerin vaziyeti vardır ki, bunların vaziyeti ayrıca tetkik olunmaktadır. Bunlara ayrıca kahve verilmesi mukarrerdir.

Halk, mıntakalarındaki kaymakamlıklara müracaat ederek numaralı pusulalar alacaklardır. Kendilerinin ikametgâhlarını mahalle mümessilleri tasdik edeceklerdir.

ÜNİVERSİTEDE

Üniversite doçentlik imtihanları

Üniversiteye alınacak doçentlerin bir kısmının imtihanları yapılmış ve bu imtihanlarda kazananlar doçentliğe tayin edilmişlerdir. Yeniden doçent olanlar: Edebiyat Fakültesinden Sabri Ülgener, Fen Fakültesinden Tevfik Okyay, Edebiyat Fakültesinden Bürhaneddindir. Diğer doçentlerin imtihanları da ikinciteşrinde yapılacaktır.

Üniversitede bu sene profesörlüğe hak kazanan doçentlerin sicilleri Rektörlükçe tetkik edilmektedir.

Üniversite kadrosunda çalışan ecnebi profesörlerin mukaveleleri yenilenmektedir. Bunlardan bir kaç profesör Amerikan üniversitelerile anlaşma yaptıklarından İstanbul Üniversitesinden ayrılacaklardır. Münhal profesörlükler için Maarif Vekâletile tanınmış İngiliz profesörleri arasında temaslar devam etmektedir. Bu profesörlerden bazıları teklifleri kabul ettiklerinden ders senesi başında memleketimize gelecekl erdir.

IKTISAD

Altın fiatları

Altın fiatları düşmektedir. Dün bir Reşadiye altını 2450, külçenin gramı 307 kuruş, beşibirara da 108 liradan muamele görmüştür.

Sinemada sigara içenler

Belediye talimatnamesine aykırı olarak sinemada sigara içen 40 kişi ile 4 sinema sahibi Belediyece cezalandırılmıştır.

HEM NAL... MIH...

En iyi siyas...

Hayat, ibret levhalarile doludur. Hâdi... ferdler gibi devle... doğruluktan ayrılmamaları l... durmadan ispat ediyor. En iy... dürüst ve temiz siyasettir. Ent... lavere, kurnazlık politikası, fen... litikadır. Karışık, karanlık ve... yollardan yürümenin sonu, hem... ya çıkmaza girmek, ya uçurum... lanmakla neticelenir. Çürük... değil, sağlam zemine basmak için... ve samimî olmak, siyasette de... şarttır.

Bu harbin, evrak mahzenlerinde sıkı muhafaza edilen gizli ve... müstenid doğru bir tarihi yazıldı... man, kimbilir, daha neler, ne haki... öğreneceğiz; gizli gizli dönmüş ol... lablar karşısında, ne büyük ibret... leri alacağız. O günlere intizaren, ... lik görüp öğrendiklerimiz dahi ... dürüst, fakat daima uyanık olmak ... munu gösteriyor. Eskiden politika d... riya ve dalavere demekti, bugün de ... telâkkiye uygun hareket eden eski ... teb mensubu politikacılar yok değil... fakat, dürüst, samimî ve temiz ... yapanlar da vardır. Türkiye Cum... yetinin politikası ve politikacıları ... ikinci nevidendir. Türkiye devlet ... ları, siyaseti konuya komşuya, ... düşmana oyun oynamak ve hile ... mak san'atı telâkki etmiyorlar. ... halis ve açıktırlar. Politikayı ... ve kaşkariko addetmiyorlar. ... doğru ve merddirler. Dosta karşı ... mî dost, düşmana karşı da samimî ... mandırlar.

İşte Türkiye Cumhuriyetinin ... fakiyetlerle dolu bir politika takib ... bilmesinin en büyük sırrı burada... Barış istiyoruz, diyip harb peşinde ... muyoruz; emperyalist değiliz, diyip ... kalarının arazisini ilhaka çalışmıyoruz... dostuz diyip arkadan vurmağı dü... müyoruz. Türkiyenin siyaseti Türk ... letinin merd, vefakâr, barışçı seciye... den ilham almaktır. Onun için bi... le dürüsttür. Bu siyaset, verdiğimiz ... zü tutacağımız hakkında, bütün dün... ya öyle bir emniyet ve itimad ... etmiştir ki pek aşağılık, mahdud ... kacılardan başka, bize inanmıyan ... kalmamıştır. Onun içindir ki birbir... harb halinde bulunan İngiltere ile A... manyanın ikisi de bize inanıyorlar. ... ittifakımıza, öteki dostluğumuza ... ediyor.

Herkese karşı «daima dürüstlük» ... prensipinden ilham alan bu siyaset, ... tün hulûsuna rağmen bir gün, bekle... gi bir ihanete ve taarruza uğrayabili... Bu ihtimali asla unutmuş değiliz. ... böyle bir şey olursa, uğradığı ... karşısında hiddet ve gazabı artan ... bir insanın yaptığı gibi, daha büyük ... şiddetle dövüşürüz. O ihanet, ... zu kamçılar; hıncımızı artırır; ... müdafaai nefis davası uğrunda ... lâha sarılmaktan başka çare kalmadığını ... bize gösterir; millî birliğimizi büs... çelikleştirir.

Biz daima uyanık, fakat daima dürüst ... kalacağız; çünkü en iyi siyasetin, en ... miz ve en aydınlık siyaset olduğuna ... iman etmiş bulunuyoruz. Bu, kısa gö... rüşlü, gündelik kurnazlık siyaseti değil, ... uzun görüşlü, devamlı doğruluk siyase... tidir.

Tamir ettiği otomobili tecrübe ederken...

Otomobil tamircisi Yani, tamir etti... ği otomobili Tarlabaşında tecrübe e... derken, apartıman kapıcısı Münir... çarpmıştır. Münir, muhtelif yerlerin... den yaralanmıştır.

CUMHURİYET

Nüshası 5 kuruştur.

Abone şeraiti	Türkiye için	Hariç için
Senelik	1400 Kr.	2700 Kr.
Altı aylık	750 »	1450 »
Üç aylık	400 »	800 »
Bir aylık	150 »	Yoktur.

Dikkat

Gazetemize gönderilen evrak ve yazılar neşredilsin edilmesin iade edilmez ve ziyaından mes'uliyet kabul olunmaz.

Küçük hikâye

Kıskanc bir adamın itirafları..

Peride Celâl

(Baş tarafı dünkü nüshamızda)

Yarım saat sonra onun apartımandan çıktığını gördüm. Yalnız değildi, yanında uzun boylu, genc bir adam vardı. Kapıda adam bir şeyler söyledi, iğildi elini öptü, ayrıldılar. Adam gittikten sonra karımın dudaklarında solgun bir tebessümle uzun müddet onun arkasından baktığını ve içini çektiğini gördüm. Sonra, otomobili çağırdı, bindi. Vapurda yanına yaklaşmadım. Köşke kadar peşinde olduğumu farketmedi. Kapıdan girerken beni gördü. Herşeyi anladım. Gözleri büyüdü. Dudaklarından küçük bir feryad fırladı ve koşarak odasına kaçtı. Peşinden yürüdüm.

Dışarıda yağmur yağıyor, ortalık kararmağa başlıyordu. Hazin bir akşamdı.

Kapısını kilidlemişti. Açması için bağırdım. Açmayınca yüklendim, kapı çıtırdadı. Kırılacağını anlayınca açtı. Yüzü bembeyazdı. Üzerine doğru yürüdüm. Onu öldürecektim, onu boğacaktım. Mademki bir başkasının olmuştu. Ölmeliydi.

Korkudan yüzü bembeyazdı: «Sana herşeyi anlatacağım» diye, kekeledi, fakat birdenbire dinleyecek halde olmadığımı anladı, ileriye atıldı. Öyle seri bir hareketle omzuma çarparak geçti ki yakalıyamadım. Peşinden koştum. Sofada hizmetçi karşıma çıktı. «Ona ne yapacaksınız, ona ne yapacaksınız?» diye, çığlık çığlık bağırıyordu. Sonra aşçı, daha başkaları geldiler. Gözlerim dumanlı, vücudüm ispazmoz içinde onların etrafımda çevirdiği çemberden kurtulmağa çalışıyordum. Neden sonra bahçeye fırladığım zaman çamurlu yollarda onun sivri iskarpinlerinin izlerini buldum. O kadar. Her yeri aradım. Yoktu, kaçmıştı.

Cebimde silâhım tam on gün bulunduğu evin etrafında dolaştım. Fakat çıkmıyordu. Çok hasta olduğunu söylüyorlardı. Vahşi bir hayvan halinde orada burada sürünüyor, intikam ateşleri içinde yanıyordum. Nihayet arkadaşlarım beni zorla şehirden uzak bir köye götürdüler. Bir deli muhafaza eder gibi etrafımda tertibat almışlardı. Bir ay güçlükle isyan ve ıstırab içinde bu hayata tahammül ettim. Bir ay sonra ellerinden kaçtım. Şehre geldiğim zaman onun ölümünü haber verdiler.

***

On sene, tam on sene hayata küskün, herkesten kaçan, nefret eden vahşi bir insan olarak yaşadım. Tam on sene bir ölüyü kıskanmakta tatmin edilememiş bir öfkenin doğurduğu buhranlar, azablarla harab olmakta devam ettim.

Sonra bir gün...

Onu da anlatacağım.

Yakınlarımdan birinin hastalığı münasebetile İstanbula gelmiştim. Hiç kimseye görünmüyor, pek az sokağa çıkıyordum. Biran evvel bende geçmişi, acı hatıraları uyandıran bu şehirden uzaklaşmak istiyordum. Bir gün yabancı bir kadının beni görmek istediğini söylediler. Kim olduğunu bilmediğim bu kadını evvelâ geri çevirmek istedim. Sonra merakım galebe etti. Onu kabul ettim. Kırk yaşlarında görünüyordu. Solgun bir güzelliği vardı, iri siyah gözleri kinle, ateşle bana baktı. Gösterdiğim yere ilişerek çantasından çıkardığı bir kâğıdı uzattı:

Ve ancak o zaman konuşmaya başlayarak:

— Sizden nefret ediyorum, dedi. Benim en aziz sevgili bir arkadaşımın hayatını, manasız kıskançlıklarınızla zehirlediniz.. Hatta onun ölümüne sebeb oldunuz, diyebilirim. Bu mektubu size getirdim. Daha çok evvel onu vermek için sizi aramıştım. Nasıl bir hataya düştüğünüzü, nasıl zalimce hareket ettiğinizi anlamanızı istiyordum. Fakat o zaman siz kimseyi görmek, konuşmak istemiyordunuz. Sonra da kalkıp buradan gittiniz. Uzaklaştınız. Dün avdet ettiğinizi haber aldım. O sevgili ölüyü hatırladım ve mektubu size getirmeyi, bu suretle, ölmüş bile olsa sevgili bir arkadaşımı mel'un şüphelerinizden kurtarmayı vazife bildim.

Heyecan ve meraktan olduğum yerde titriyerek uzattığı mektubu aldım, okumağa başlayınca karımın el yazısını tanıdım:

Şöyle başlıyordu:

«Sevgili kardeşim.

Sana bu mektubu yatakta yazıyorum. Hastayım. Artık öleceğimi biliyorum. Bunu zaten çok daha evvelden biliyordum. Bundan iki ay evvel bir sabah bütün vücudümü sarsan kısık bir öksürükle başladı. Mendilimi ağzıma götürdüğüm zaman kanla dolduğunu gördüm. Uğradığım dehşeti tasavvur edersin. Kocam görecek diye, birdenbire korktum. Onu üzmek istemiyordum. Hem daha birşeyden emin değildim. Fakat iki gün sonra doktora gittiğim zaman hakikati öğrendim. Kısa bir muayeneden sonra adam ısrarım karşısında herşeyi söyledi. Malûm hastalık: Verem. Röntgenimi aldılar. Neticede sür'atle hastalığımın ilerlemekte olduğu meydana çıktı. Gene kocama birşey söyliyemedim. Onu ne kadar sevdiğimi biliyorsun.. Korkuyordum. Evet, benim bu müthiş hastalığa tutulduğumu öğrenerek benden nefret etmesinden, iğrenmesinden korkuyordum. Onun bana yaklaşmasına mâni olmağa çalıştım. Çünkü hastalığın sari ve tehlikeli olduğunu biliyordum. Çok ıstırab çektim. Budalaca hareketimle onun manasız bir şüpheye düşmesine sebeb oldum. Fakat neticenin böyle olacağını tahmin edememiştim. Bir gün doktordan çıkarken beni görmüş. Zaten şüpheleniyordu. Yanımda gördüğü adam şüphesini büsbütün kamçılamış olacak. Bu röntgenimi alan adamdı. Fakat ona bunu söylememe vakit bırakmadı. Korkunc bir hali vardı. Üzerine hücum etti... Hakikati söylemek istedim, dinlemiyor... du. Elinden zor kurtuldum. Yağmur a... tında saatlerce bir arabaya tesadüf e... cinciye kadar koştum. Sığınacak bir yer bulduğum zaman hasta, bitab bir hal... deydim. Şimdi ise son günlerimi yaşadığımı biliyorum. Gel beni gör. Çok ıstırab çekiyorum. Çünkü hâlâ onu seviyorum. Evin etrafında elinde silâh dolaştığını söylüyorlar. Halbuki bu müşkül anlarımda yanımda olmasını, büyük yolculuğa çıkmak için bana cesaret vermesini nekadar isterdim. Son ümidim sende... ona gitmeni ve herşeyi anlatmanı isti... yorum. Çok dermansızım. Ölümün gö... gesini odamda, soğuk elinin temasını omuzlarımda hissediyorum. Allah yar... dımcım olsun. Gözlerinden öper ilâh...

Karşımdaki kadın yavaşça:

— Onu siz öldürdünüz, dedi. Manasız şüpheleriniz, kıskanclıklarınızla onu ez... diniz, çökerttiniz. Zaten narin, ince bir kızdı. İçlendi, hastalandı. Bununla beraber, onda da kabahat var. Hastalığını saklamıyacaktı. Çok ıstırab çekmiş... benziyorsunuz. Eğer sağ olsa sizi gene affedeceğini sanıyorum. Öyle yüksek bir kalbi vardı ve sizi öyle sevíyordu ki...

SON HABERLER

Siyasî İcmal

Milyonlar harbinin manzarası

Henüz birkaç günlük ömre malik olan Rus - Alman harbinin gidişine bakarak, ilerisinin ne olacağına dair bir şey sezmek imkânı hasıl olmamıştır. Fakat muhakkak olan nokta, şimdiki Rus - Alman harbinin, dünya harbinin mukadderatını tayin edeceğidir. Yani Almanya, Sovyetler Birliğini mağlûb veya Fransa gibi teslim olmağa mecbur edemezse, bütün harbi kaybedecek, aksi takdirde bütün Avrupada tesis ettiği hakimiyetten istifade ederek bütün kuvvetile İngiltereye yüklenmek imkânını elde edecektir.

Bütün harbin mukadderatı üzerinde bu tesiri haiz olan Rus - Alman harbi, bu yüzden ,bütün dünyanın en bellibaşlı meşgalesidir. Bu yüzden herkes, iki tarafın plânlarını sezmek için uğraşıyor ve daha ilerisini görerek dünyanın mukadderatı hakkında bir fikir edinmek istiyor. Fakat bugünkü vaziyet henüz bir fikir verecek mahiyeti almamıştır.

Onun için ancak yeni harbin arzettiği imkânlarla meşgul olmaktan başka bir çare yoktur.

Bu imkânların en mühimmi bir taraftan Sovyetlerin, diğer taraftan İngilizlerin Alman sanayi merkezlerine karşı geniş bir hava harbi açmaları ve bu merkezleri felce uğratmağa çalışmalarıdır. İngilizler bir müddettenberi bu faaliyete en büyük ehemmiyeti vermekte ve garbî Almanyanın sanayi merkezlerini adeta fasılasız bir surette bombardıman etmektedir. İngiliz kaynaklarına göre, bu harekât, gittikçe büyüyecek ve tarihte eşi görülmiyen bir mahiyet alacaktır. İngilizlerin Sovyetlerden ilk ümidi, onların da şarktan Almanya sanayi merkezlerine karşı ayni şekilde hareket etmesi ve bu merkezlerin faaliyetini aksatmağa muvaffak olmasıdır.

Fakat Almanların da buna imkân vermemek üzere Sovyetleri derin bir ricate mecbur etmek için uğraşacakları şüphe götürmez.

Anlaşılan İngilizlerle Sovyetlerin hareketlerini telif etmek istemelerinin ilk hedefi budur. Çünkü bu yolda kazanılacak muvaffakiyet, ikisi için de müfid olur ve ikisinin de müşterek hasımlarına karşı vaziyetlerini ıslaha hizmet eder. Fakat İngilizlerle Sovyetlerin bu imkânı tahakkuk ettirebilip ettiremiyecekleri hakkında bir hüküm vermenin sırası gelmemiştir.

Çünkü biraz yukarıda bahis mevzuu ettiğimiz derin ricat, Sovyetleri Alman sanayi merkezlerile temasta zâfa uğratmakla beraber, onların Almanları Rusyanın geniş mesafeleri içinde yıpratmak üzere kullanacakları vasıtalar arasındadır.

Gerçi bugün Sovyetlerin bu vasıtalardan istifade etmek istediklerini gösteren bir emare sezilmemektedir, fakat icabında istifade edecekleri muhakkaktır.

Asıl mesele, Almanların burada yıldırım harbi yapıp yapamıyacakları, yaptıkları takdirde Fransada aldıkları neticeyi Sovyet Rusyada alıp alamıyacaklarıdır. Fakat yukarıdanberi anlattığımız veçhile bu sualin cevabını harekâtın inkişafı verecek ve o zaman bir hüküm vermeğe imkân hasıl olacaktır. Bugün söylenebilecek şey bir taraftan Sovyetlerin, diğer taraftan İngilizlerin buna mâni olmak için ellerinden geleni yaptıklarıdır.

Ömer Rıza DOĞRUL

Francala unu 40 çuvala çıkarıldı

Belediye, Toprak Ofisten verilmekte olan 20 çuval francala ununa ilâveten 20 çuval unun daha verilmesini istemişti. Ticaret Vekâleti bu teklifi muvafık görerek 20 çuval francala ununun 40 çuvala çıkarılmasına müsaade ettiğinden bunların fırınlara tevziine başlanacaktır.

Şehrimizde bir fırın daha tuzsuz ekmek imal edecektir.

Kepek ve çavdarlı ekmeklerin imali de takarrür etmiştir.

Ankara İaşe müdürlüğü

Ankara 26 (Telefonla) — Ankara vilâyeti iaşe müdürlüğüne vilâyet eski iktısad müdürü Alâeddin Ongun tayin edildi.

İngilterenin Lizbon elçisi değişti

Lizbon 26 (a.a.) — Stefani ajansı bildiriyor:

İngilterenin Lizbon sefiri, Rio de Janeiro'ya nakledilmiş ve yerine John Balfour tayin olunmuştur.

Islahhanelere de mütedavil sermaye verilecek

Küçük mahkûmlar, tahliye edildikleri zaman bir sermaye sahibi olacaklardır

Ankara 26 (Telefonla) — 3500 numaralı kanunla iş esası üzerine müesses cezaevlerine mütedavil sermaye verilmiş ve bu müesseselerdeki mahkûmların geniş mikyasta çalıştırılması temin edilmiştir. Fakat cezaevlerinden tamamen farklı bir müessese olan ıslah evleri hakkında bu kanunda hüküm olmadığından ıslah evlerinde demircilik, marangozluk ve dikiş atölyeleri tesis olunmasına rağmen buradaki mahkûmların esaslı ve verimli şekilde çalıştırılmasına imkân bulunmamaktadır. Bu küçük mahkûmların tahliyelerinde hayatlarını maddî bakımdan dahi tanzime imkân verecek bir sermaye edinmiş olmaları da gözetilerek ıslah evlerinin de mütedavil sermaye ile yapacakları işler dolayısile hükmî şahsiyeti haiz olmaları derpiş edilmiştir. Bu maksadla 3500 numaralı kanunun bazı maddeleri tadil edilmektedir.

Hava hücumları

Tayyare kaybı hakkında Almanların iddiasını İngilizler reddediyor

Londra 26 (a.a.) — Londrada öğrenildiğine göre dün gece İngiliz bombardıman tayyareleri Almanyanın şimali garbisindeki limanları bombardıman etmişlerdir.

Londra 26 (a.a.) — Çarşamba günü şimali Fransaya karşı yapılan hava hücumları esnasında Saint Omer civarında Longuenesse'deki Alman tayyare meydanı bombardıman edilmiş ve hangarlarda bulunan binalara isabetler kaydedilmiştir.

Maltaya yapılan hücum

Malta 26 (a.a.) — Resmî tebliğ: Çarşamba günü cereyan eden hava muharebesi esnasında 3 İtalyan avcı tayyaresi düşürülmüş, bir İtalyan bombardıman tayyaresi de ağır hasara uğratılmıştır.

İngiltere üzerinde

Londra 26 (a.a.) — İngiliz Hava ve Dahilî Emniyet Nezaretleri tarafından bu sabah neşredilen tebliğ:

"Dün geceki düşman hava faaliyeti büyük mikyasta olmamıştır. Bazı mahallere bilhassa İskoçyanın şimali şarkisinde bir yerle İngilterenin cenubu şarkisine bombalar atılmıştır. Bir miktar hasar olmuştur. İnsanca zayiatın az olduğu bilinmektedir. Gece bir düşman tayyaresi düşürülmüştür.

Almanların tayyare kayıbları hakkında verdikleri haberler

Londra 26 (a.a.) — Röyter: Son Alman tebliğlerinde tayyare kayıbları hakkındaki rakamları tersine vermek bahsinde kullanılan Alman usulü, geçen sonbaharda İngiltere muharebesinde de daimî surette tatbik edilmişti. Salâhiyettar Londra mahfillerinde bildirildiğine göre, o zaman, bu enteresan manevranın gayesinin İngiliz kuvvetlerinin Alman hava kuvvetlerine verdirdiği zayiatı Alman halkından gizlemek teşkil ettiği sarihti.

Alman milletinin gözünü boyamak hususunda ayni mecburiyet bugün de mevcuddur. Filhakika, bugün Almanların esaslı endişesi, hava kuvvetlerinin şarka gönderilmiş olmasının, garbda Alman tedafüî kudretini ciddî surette azaltmadığı hissini vermektir. Binnetice, sistematik bu yalan neşriyat yapılmakta ve bu yalnız gündüz hayatına inhisar etmemektedir.

İngiltere üzerinde Alman hava taarruzî hareketlerinin de, hakikatte olduğundan çok daha büyük nispette yapıldığı hissi de verilmeğe çalışılmaktadır. Meselâ Southampton'a son zamanlarda yapılan taarruz, Almanlar tarafından büyük bir tayyare teşekkülü tarafından icra edilmiş ve bu esnada iki bin ton bomba atılmış gibi gösterilmektedir. Halbuki o gece hakikatte bütün cenub sahili üzerinde azamî elli kadar tayyare uçmuş, hasar ve zayiat, yirmi ton kadar bombanın yaptığı hasar ve zayiatı geçmemiştir.

İngiliz tebliği

Londra 26 (a.a.) — İngiliz Hava Nezaretinin tebliği:

Gece bombardıman servisine mensub tayyareler Kiel deniz üssü ile Bremen limanına hücum etmişlerdir. Bir çok yangın çıkarılmıştır.

Sahil muhafaza tayyarelerile birlikte hareket eden donanma tayyareleri Boulogne havuzlarını bombardıman etmişlerdir.

Bombardıman servisine mensub bir tayyare bu hareketten dönmemiştir.

Gece düşmanın İngiltere üzerine yaptığı hava hücumları esnasında 2 düşman tayyaresi düşürülmüştür.

Cebelitarıkta toplanan İngiliz filosu

Elcezire 26 (a.a.) — Dün öğleden sonra Atlantikten Cebelitarığa bir zırhlı, bir kruvazör, bir tayyare gemisi, bir denizaltı, yedi torpido gelmiştir. Limanda daha evvelden, 1 zırhlı, 1 kruvazör, 1 tayyare gemisi, 5 torpido ve 3 denizaltı bulunmakta idi. Bundan başka Cebelitarıkta 3 harb gemisi tamir görmektedir. Cebelitarık koyunda ayrıca 8 ticaret vapuru demirlidir.

Budapeşte panayırına iştirak ediyoruz

Masrafları karşılamak üzere 15000 lira verilecek

Ankara 26 (Telefonla) — Türkiyenin 1941 Budapeşte panayırına iştiraki masraflarını karşılamak üzere Macaristana gönderilecek 15000 lira tarih sırası beklemeden Türk - Macar kleringinden tesviyesi hakkında Macaristanla bir anlaşma yapılmıştır. Bunun tasdikı hakkındaki lâyiha yarınki Mecliste görüşülecektir.

Yarınki toplantı ruznamesinde bundan başka istiklâl harbi malûllerine verilecek para mükâfatı hakkındaki kanun lâyihası da vardır.

Muğlada bir haftada 15 zelzele oldu

Muğla 26 (a.a.) — Dün sabaha karşı çok şiddetli bir yer sarsıntısı olmuştur. Zarar yoktur. Bu son yer sarsıntısı ile bir hafta içinde burada duyulan yer sarsıntısının sayısı on beşi bulmuştur.

Bereketli yağmurlar yağdı

Muğla 26 (a.a.) — Mıntakamızın bazı tütün sahalarına mebzul ve bereketli yağmurlar yağmıştır. Bu mıntakadaki zürra vaziyetten çok memnundur.

Maarif Vekâleti kütübhanelerinde yeni kadro

Ankara 26 (Telefonla) — Maarif Vekâleti kütübhanelerinde yüksek tahsil görmüş gençlerden istifade edilmesini temin için kütübhaneler kadrosunda değişiklik yapılmış ve yüksek tahsil görmüş gençlerin alabilecekleri maaşlarla müdür muavinlikleri ihdas olunmuştur.

Asker ailelerine yardım lâyihası

Ankara 26 (Telefonla) — Asker ailelerine yardım işlerini esaslı bir hükme bağlıyacak bir kanun lâyihası hazırlanmıştır.

Gümrüklerde alınan ardiye ücreti

Ankara 26 (Telefonla) — Gümrük kanunu mucibince gümrük ambarlarında muayyen müddetler haricinde kalan eşyadan ardiye ücreti alınmaktadır. 1940 malî yılı varidat bütçesinde bu ücret ardiye resmi şeklinde gösterildiğinden tatbikatta mürurü zaman bakımından bazı tereddüdler hasıl olmuş ve keyfiyetin Meclisçe tespiti istenmiştir. Alâkalı encümenler vaziyeti tetkik etmiş, kanuni sarahat karşısında tefsire mahal görmemiştir.

Tetkik ve tenkid

Bizde roman ve cemiyet

Yazan: **Celâleddin Ezine**

Dostum, şair Orhan Seyfi «Çocuk Adam» romanını yevmî bir gazetede tefrika ettirdikten sonra, kitab halinde neşretti. Halid Fahri ve Yusuf Ziya ile beraber biz de hece ve öz türkçe şiirin bu üstad sihirbazı, nesir vadisinde de, hele nesrin en zorlu nev'inde ilk tecrübesini yapmış oluyor.

«Çocuk Adam» ı elime aldığım zaman, ne yalan söyliyeyim, içimde korku ve ihtiraz vardı: Ancak Goethe ve Hugo gibi dev şairlere nasib olan nazmın ağdalı romantizmasını, nesrin tok realitesine sokmak kudreti, diğer şair - romancılarda nadir raslanan bir istidad vergisidir. Umumiyetle şairin yazdığı roman yahud piyeste romantik hayal, natamam teknik, uzun monoloğlar ve simetrik üslûb ilk göze çarpan aksaklıklardır. Hatta Lamartine ve Musset gibi şairler, birincisi romanlarında, ikincisi piyeslerinde nazımdan mevrus bu menfi tesirlerden kurtulamamışlardır. Orhan Seyfide şair - romancının izi sezilmekle beraber, gene usta kalemin reel nesri üstün bir hakimiyetle fasılları rabtediyor. Şahısların psikolociası hâdiselerinkinden daha muvaffakiyetle çizilmiş ve Proustvari bir eda taşımaktadır. Hatta eserin birinci kısmı bana «Du coté de chez Svanx» romanının bazı parçalarını hatırlattı. Proust ayarında harikulâde bir roman mübdiini hatırlatmak, bizde bir roman muharririne takdir edilebilinecek en büyük kıymetin ifadesidir. Fakat Proust'un eserleri hakikaten bugünün edebiyat nev'inde «roman» unvanına ne kadar lâyıksa, «Çocuk Adam» a ancak, «büyük hikâye» denilebilinir. Eserin küllünde tenkidin affedemiyeceği diğer büyük bir kusur var: Romanı roman yapan hususiyetlere, yani «roman tekniği» dediğimiz ilâhlar vergisinden mahrum oluşu. Esasen hangi Türk romanı bu vergiden mahrum değildir ki... Belki bu sebeble pek az romanımız garb dillerine tercüme edilmiş ve tercüme edilenler de Avrupa edebiyat pazarında muvaffak olamamışlardı. Türk romanının beynelmilel tenkidin huzurunda rağbet göremeyişi, şüphesiz ki bu teknik zâf yahud bilgisizliğinden ileri geliyor. Romancılarımızın tekniğe lâkaydisi yahud vukufsuzluğu insana şu iki suali düşündürüyor: Hata müellifte midir, yoksa tasvir ettiği cemiyette mi? Bu davayı «Türk hümanizmasının izahı» makalelerimde kanaatimce uzun uzadıya teşrihe çalışmıştım. Bugün ayni düşüncelere avdet ediyorum.

Büyük yahud küçük hikâye, yani frenklerin «nouvelle» dedikleri tarz, edebiyat nevileri önünde gittikçe eskimeğe yüz tutan bir şekildir. Hakikî romanın, yani Fransız ve Rusların «roman - fleuve» tarzının büyük revacından sonra büyük ve küçük hikâye pek yakın zamanda edebiyat tarihinden silinmeğe mahkûm iki nesir örnek oldular. 19 uncu asır münekkidlerinden bazılarının, yazış uzunluğu ve tasvir ihatasile alay ettikleri Balzac, Stendhal ve Dostoiewski'nin, roman - fleuve tarzında ısrar etmiş olmalarının nekadar haklı ve uzak bir görüşün mahsulü olduğunu bugün anlıyoruz.

Bir muharririn, hatta büyük bir muharririn mutlaka san'atkâr olması lâzım gelmez. Richardson, edebiyatta sanatçılığı manasız görürdü. Stendhal en mütekâmil üslûb örneğinin Fransız «medenî kanunu» olduğunu söyler ve romanda san'atı inkâr etmemekle beraber, roman müellifinin başlıca vazifesinin hakikî hayat sahnelerini kavramak ve incelemek olduğunu iddia ederdi. Stendhal'in bu hükümleri «kuru ve tok» bir üslûb hayranlığının füzuli neticesi olsa bile gene büyük hakikat olan tarafları vardır. Çünkü roman, şahısların yahud vak'aların psikolociasıdır. Bu psikolociayı, roman muharriri tahlil etmekle, derinden derine incelemekle analizden senteze geçer; ve ancak roman sonunda tam bir kül halinde meydana gelir. Karakter ve hâdiselerin tahlili ve «bütün» ün küllü muvaffak olmuş bir romanın esas temelidir. Beynelmilel romanda aranılan bu vasıflara daha bizim roman san'atımız ulaşamadı. Ulaşamadı, çünkü Türk romancısı içtimaî hayat ve hareketlerimize makes olamadı. Diğer taraftan şunu da itiraf etmeliyiz ki, cemiyet hayatımız daha şimdilik büyük çapta roman - fleuve inşasına elverişli değildir. Bizim büyük hikâyelerimizde -iki yüz sahifelik esere roman demeğe dilim varmıyor- müellif ya tahlilde yahud külde muvaffak olamamıştır. İkisinin tam ölçüsündeki romanı daha yaratamadık. İlk malzemesi eksik olan romanı inşa edemeden, içtimaî hareketlerimize makes olabilmesi nasıl düşünülebilinir? Türk romanının teknik ayarsızlığı dolayısile cemiyet hayatımıza ve hareketlerine makes olamayışı yalnız romancılarımızın kusurundan ileri gelmemiştir. İkinci bir sebeb de mevcuddur ki, kökünü bizatihi cemiyet hayatımızda aramalıyız.

Cemiyet hayatımızın istikrarsızlığı ve ivicacı bu temelsizliğin başlıca sebeblerinden biridir. İçtimaî hayatımız son otuz sene içinde öyle tahavvüllere sahne oldu ki, faraza otuz sene evvelki bir Türk burjuva ailesini tasvir eden romanımız, bugün bize Çinde cereyan etmiş kadar yabancı gelmektedir. Bize dediğim zaman, biz daha yaşlıları değil, fakat yirmi, yirmi beş yaş arasındaki nesli kasdediyorum. Hiç bir milletin içtimaî hayat değişikliği bizimki kadar ani ve derin olmadı. Halbuki garbda aile ve cemiyet hayatı pek az tahavvüllere uğramıştır. Zola zamanında bir Fransız burjuvası nasıl düşünmüş ise, bugün de öyle düşünmektedir. Onun için Fransız Flaubert'in bir eczacı «Monsieur Homais» si, bir günahkâr «Madame Emma» sı, İngiliz Dickens'in bir «Mister Micawber» i bugün de canlı, bugün de çeşnisi taze mahlûklardır. Halbuki Sami Paşazade Sezai Beyin «Sergüzeşt» indeki esirci Ömer, evlâdlık Dilber, hatta daha yakın bir zamanda Refik Halidin «İstanbulun içyüzü» ndeki aşifte İsmet Hanım, harb zengini Kâni Bey, bizden sonraki nesle nekadar yabancı ve başka bir âlemin tipleridir.

Ancak yirmi senedenberi büyük Türk inkılâbile yeni bir devir başladı. Mazinin kafesli aile hayatının yerine yeniden zinde ve taze bir aile havatı kuruyoruz. Avrupanın aile hayatı eskisinin devamıdır; bizimki yeni bir kuruluştur. Genc nesil bertaraf, hatta bizim için bile bugün çarşaf, fes, Arab harfleri cansız bir mazi oldu. Halbuki Avrupa asırlardanberi şapka giyiyor, lâtin harflerile yazıyor. Bu şartlar dahilinde zamanımızın Türk romancısı Cumhuriyet devrinden evvelki romancıdan ne ferd, ne aile, ne de cemiyet ölçüsünü alabilir. Yirmi senedenberi istikrar kesbeden içtimaî hayatımız eskimelidir. Köy ve şehirdeki aile ve cemiyet hayatımıza makes olabilecek romanı yaratabilmek için o istikrarı beklemeliyiz. Ondan evvel en mütekâmil garb eserini bile örnek alsak, tam ahenkli Türk romanının doğabileceğine inanmak yalancı bir hayal olur.

Kıymetli dostum Orhan Seyfinin «Çocuk Adam» romanı bana yukarıdaki safsataları tekrar düşündürdü. Fakat buna rağmen okuyucularıma bu güzel eseri tavsiye ederim. Çünkü onda eski ve mütevazı bir Türk ailesinin incelmiş hayatını, muhitini, devrilen ve doğan bir cemiyetin hususiyetlerini, zayıf ve iradesiz bir adamın psikolociasını okuyacaklar. Hele birinci kısmın tasvirleri, usta kalemin çizdiği pitoresk sahneler şimdiye kadar yapılmamış bir «originalité», ayrı ve başka bir çeşninin tazeliğini taşımaktadır.

Celâleddin EZİNE

Bir mahkûmiyet

Bir muhtekir, 5 ay 15 gün hapse mahkûm oldu

İstanbul ikinci asliye ceza mahkemesi, bir müddettenberi yünipliği ihtikârından mevkuf olarak muhakeme ettiği Sultanhamamında ticarethane sahibi Niko Sakalakçıoğlu hakkındaki kararını dün bildirmiştir.

Mahkeme, tetkik edilen satış kayıdlarına göre kendisinin müstahsalâtın büyük bir kısmını elinde tutmasından istifade ile halkı istismar ederek satışta haksız sebeble fiat yükselttiğini ve normal kârdan maada 294 küsur lira haksız kâr temin ettiğini sabit görmüştür. Maznunun, 2 sene müddetle Sıvasa sürülmesini, 725 lira ağır para cezası ödemesini ve 21 gün hapsini karara bağlamıştır. Ancak, sürgünle hapis cezası içtime ettiğinden, ceza kanununun 71 inci maddesine nazaran sürgün cezasının beşte biri olan 144 gün, 21 gün hapis cezasına ilâve edilip, maznun Niko Sakalakçıoğlunun 5 ay, 15 gün müddetle hapsi karar altına alınmış ve bu suretle sürgün cezası hapse tahvil edilmiştir. Maznun, 5 mayıstanberi mevkuftur ve mevkufiyet hali şimdi de devam etmektedir. Sultanhamamındaki ticarethanesi, 67 gün kapatılacaktır.

Mahkeme kararının mufassal mucib sebebinde; Niko Sakalakçıoğlunun 1940 nispetinde kâr temin ettiği yünipliği nispetinde kâr temin ettiği yün ipliği satışlarında kâr nispetini bu tarihten sonra tedricen arttırarak yüzde 50 ye kadar çıkardığı, toptancı olduğu halde piyasada kendisine rekabet edecek elin veya ellerin meydana çıkmamasını ve bu suretle istediği fiat üzerinden mal satmasını teminen müracaat eden perakendeci tacirlere bir paketten fazla mal satmadığı, bu hareketini haklı göstermek için de Fiat Murakabe Komisyonundan toptan satışa zamimeten aldığı perakende satış müsaadesini yalnız perakende satmak şeklinde kullandığı tebarüz ettirilmekte; Fiat Murakabe Komisyonu kontrol memurları marifetile defterlerinde yapılan tetkikatta nisan 1940 dan sonra muhtelif tacirlere yaptığı toptan satışlarda yüzde 50 ye yakın nispetler dahilinde fahiş kârlar elde ettiği belirtilmektedir.

Diğer taraftan; Fiat Murakabe Komisyonunun kâr nispetlerile işde ihtikâr mevcud olup olmadığına dair vâki istilâmlara mübayin cevablar verdiği ve bu yoldaki raporlar mealinin telif edilemediği kaydile, müddeiumumilik, mahkemedeki talebinde, aid olduğu mafevk merciin nazarına arzedilmek üzere bu rapor suretlerinin makamına verilmesini istediğinden, mahkeme, taleb veçhile rapor suretlerinin çıkartılarak müddeiumumiliğe tevdiine de karar vermiştir.

Terim işleri

Üniversitede yeni bir heyet teşkil edilerek faaliyete geçti

Üniversite fakültelerinde, terim işlerini halletmek üzere, kurulan komisyonlar bir koordinasyon heyeti teşkil etmişlerdir. Heyete Hukuk Fakültesi dekanı Ali Fuad Başgil, ayni fakülte profesörlerinden Sıddık Sami Onar, Hirş, İktısad Fakültesi dekanı Ömer Celâl Sarç, profesör Nöymark, profesör Lûtfi Barkan, Refii şükrü Suvla, Tıb Fakültesi dekanı Kemal Atay, profesör Neş'et Ömer, profesör Âkil Muhtar, profesör Kemal Cenab, Fen Fakültesi dekanı Fahri, profesör Arnt, Edebiyat dekanı Hâmid Onğunsu, profesör Ragıp Hulûsi Özdem, profesör Halide Edib, profesör İbrahim Hakkı seçilmiştir.

Heyet Rektör Cemil Bilselin riyasetinde dün ilk toplantısını yapmıştır. İçtimaa Dil Kurumu umumî kâtibi İbrahim Necmi Dilmen de iştirak etmiştir. Bu toplantıda, fakülte terim komisyonlarının şimdiye kadar sarfettikleri mesaî tetkik edilmiş, bu çalışmaların bütün komisyonlarda, ayni esaslar dahilinde devamına karar verilmiştir. Terim taramalarında, umumiyetle göz önünde tutulması lâzım gelen prensiplere aid Edebiyat Fakültesince hazırlanan rapor muvafık görüldüğünden müşterek çalışmada esas olarak kabul edilmiştir. Koordinasyon heyeti her hafta perşembe günleri Üniversitede toplanarak birleşik çalışmaları murakabe edecektir.

Çukurovada pamuk rekoltesi

Adana Ticaret ve Sanayi Odasının 21 haziranda yaptığı Çukurova mıntakası birinci pamuk tahmin raporuna nazaran bu sene pamuk rekoltesi 118,566 balya tahmin olunmaktadır. Geçen seneki birinci tahmin 193,880 balya idi.

Bu sene tahmin edilen rekoltenin 48,060 balyası yerli, 69,301 balyası klevland ve 1,205 balyası akala pamuğudur.

Geçen sene Çukurova ve civarında pamuk ekilen saha 221,636, bu seneki 221,649 hektardır.

Bu sene Çukurovada yağışın devamlı olmasından dolayı ilkbaharda pamuk ekimi zorlukla ve ot mücadelesi yapılmak suretile zer'iyat yapılabilmiştir. Ekimi müteakıb da 45 gün kâfi miktarda yağmur yağmamıştır. Bu yüzden ilk çıkışta yerlide yüzde 20, klevland ve akalada yüzde 10 noksan zuhur etmiştir.

Hadiseler Arasında — FELEK

Kedi yavrusu yutan arkadaş?

Çoktandır görmemiştim. Gözlerinde garib bir revnak dikkatime çarptı:

— Merhaba! dedi. Göreceğim geldi ayol. Nasılsın bakalım?..

— İyiyim şükür..

— Evdekiler?.

— Onlar da iyi hamdolsun..

— Ben seni görmek istiyordum..

— Hayrola!..

— Yook! Mühim bir şey değil! Sadece fikrini almak istediğim bir bahis var da..

— Buyurun!..

— Ooof! Başım da çatlıyor! Kaç zamandır, şöyle ense kökümden bir ağrı geliyor...

— Geçmiş olsun! Asprin al!

— Almadığım şey kalmadı.. Lâkin geçmiyor. Hatta geçen gün iyi gelir dediler.. Bir kedi yavrusu yuttum.

— Ne? Anlamadım..

— Kedi yavrusu yuttum.. Bizim komşu bakkalın kedisi yavrulamıştı...

Ben bu sözü işitince tabiî şakaya bozdum....

— Çiy mi yuttun, pişmiş mi?

O ciddiyetle devam etti..

— Çiy uyttum!.. Diri diri.. Şimdi...

Gülsem bir türlü, gülmesem bir türlü..

— Şimdi?

— Şimdi karnımda mıyavlayıp duruyor!...

Tekrar yüzüne baktım. Hiç de alay eder tavrı yoktu. Ne yalan söyleyeyim, içime bir korku girdi. Kendimi tetik tutmağa başladım...

— Nah! İşte! Gene miyavladı, duydun mu? Ne demeli? duydum mu diyeyim, duymadım mı?

— Benim kulağım biraz ağır işitir... dedim. O devam etti.

— Ne ise o bir şey değil! Benim senden sormak istediğim başka bir şey

— Nedir o bakayım!

— Yalnız kimseye açmamanı rica ederim..

— Tabiî kardeşim! Hiç sır açılır mı?

— Haziran başındanberi bir haylı uzadığının benden başka farkına varan yok! Belki sen de dikkat etmemişsindir.

— Neye?

— Uzayıp uzamadığına?

— Günlerin mi?

— Yok efendim! Saçmalıyorsun! Ne münasebet? Gün uzunluğundan bana ne?

— O halde?

— Kızkulesi... Kuzum Kızkulesi...

— Yaaaa?

— Hah! Sen de farkında değilsin gördün mü?! Haziranın başındanberi, her gün vapurla geçerken dikkat ediyorum. Yavaş yavaş uzuyor.....

— Tuhaf şey!

— Tuhafı yok! Bu hakikat. (Gözlerini açarak) Muhakkak azizim muhakkak! Tereddüd istemem.

Allah Allah.. Hem çocuğa acıyorum, hem de korkmağa başladım.. Nasıl etsem de başımdan savsam diye düşünürken o devam ediyordu.

— Liman idaresine haber verdim. Bunun böyle uzamasında bir sebeb vardır, dalgıç indirip baktırın! dedim. Benden on beş lira harc istediler.

On liram var. Senden beş lira almağa geldim. Ay başında veririm. Bıraksam başkası da farkına varacak....

Uzatmadım.... Çıkardım bir iki buçukluk kâğıdı dörde büküp eline verirken:

— Vallahi! Ben de pek paralı değilim! Şu iki buçuk lirayı al! Üst tarafını başka bir arkasastan....

İtiraz etmedi...

— Teşekkür ederim! Zararı yok! Şimdi Hüsnüye gideceğim! Belki ondan alırım... dedi... Benden ayrıldı...

Çocuğa çok acıdım. Ne akıllı, ne zeki adamdı. Biraz hesabını bilmez, fakat aklı başında rabıtalı bir kimse idi...

Ben bu teessürle yürürken arkadaşlardan Aliye rast geldim. İlk işim vak'ayı anlatmak oldu.

— Yahu! Yüreğim parçalandı be!

— Ne o, hayırola? Bir kaza mı?

— Hayır! Bizim Talimgâhtaki İsmail yok mu? Hani Zeyrekte... .

Gülümseyerek:

— Hatırladım. Delirmiş değil mi?.

— Ya!

— Kedi yavrusu yutmuş.. Kızkulesi

— Vay sen de mi biliyorsun?

— Biliyorum zahir! Sen yeni mi öğrendin?

— Evet! Şimdi...

— Kaça öğrendin?

Deyince gözüm faltaşı gibi açıldı...

— Deme be! Yoksa numara mı?

— Numara da lâf mı? Akşam Tepebaşı Halk bahçesine çık da senin, ... ne verdin?.

— İki buçukluk..

— Senin iki buçukluğu nasıl deve yaptığını seyret!..

O gülerek. ben başımı iki yana sallayarak ayrıldık..

Hiç böylesi de başıma gelmemişti..

B. FELEK

Bir AŞK UÇURUMU

— 81 —

Edebî roman — Mahmud Yesari

— Oh, korktum!

Leman, şefkatle gülümsedi:

— Sinirden, abla; hep sinirden!

Remziye, ellerile gözlerini, yanaklarını uğuşturdu; zoraki esnedi:

— Sinir de var ama, biraz da içim geçmiş!

Kalkmıştı; mangalı alacaktı, sessizce bir gölge gibi ayağa kalkan Edibe teyze, mâni oldu:

— Yoo, artık, iş görmek sırası bende!

Yalan yalan gülüştüler.

Remziye ile Edibe teyze, aşağıda kırıklarla ateşi tazelediler, bulaşıkları yıkadılar, kuruladılar. Arasıra, birbirlerine yavaşça sesleniyorlardı:

— Tabağı verir misin?

— Çatallar da hazır...

— Yemekler de ısındı.

— Ekmeği keseriz...

Yukarıya çıkaracakları kap kacağı bölüştüler. Remziye, en ağırını kendi aldı. Evde, bir ağır hasta varmış gibi ağır bir sessizlikle çıktılar. Yemekte, Leman:

— Çorba, çok güzel olmuş, abla, dedi. Eline sağlık!

Edibe teyze, koklaya koklaya içiyordu:

— Ellerin derd görmesin. İçim ısındı.

Remziye, biraz mahcub kekeledi:

— Arkası yufka... Sabahki yemeğimizden pek az bir şey var.

Leman, çorbasına ekmek doğruyordu:

— Ben, çorba ile doyarım.

Edibe teyze, tasdik etti:

— Un çorbası, kızım, elbette doyurur.

Onların kanaatleri, Remziyenin kalbini sızlamıştı. Dudakları arasından:

— Pek tencerenin dibi görünmedi. Bizi idare edecek kadar var. Çorba ile tıkanıvermeyin.

Leman, lokmasını yutunca:

— Çok güzel olmuş! dedi. Çorba ile doymak günah mı?

Edibe teyze, elinin tersile ağzını sildi, içinden dua ediyor gibiydi:

— Allahımıza şükredelim. Bunu da bulamıyanlar var.

Sofranın üstüne, ağır bir taş konmuştu. Çoğalsın diye sulandırıldığı için çorbadan farksız olan yemeği de, suyuna ekmek batırarak yediler. Konuşmuyorlardı.

Yemekten sonra, Remziye, «bir pişirimlik kalmış» kahvesini pişirirken:

— Fikri, çok insan,. çocuk! dedi.

Leman, usulca sol elini dizine vurdu:

— Hem de çok saygılı...

Edibe teyze de, beş parmağını açarak göğsüne bastırmıştı:

— Ne kadar olsa, genc bekâr... Savruk olur... Çocuk, kadın gibi, dedim ya... Pek terbiyeli maşallah!

Remziye, şakalaşmak istedi:

— Ne savruk kadınlar var, teyzeciğim!

İhtiyar kadın, yüzünü buruşturmuştu:

— Onlara, kadın, denmez ki...

Eğer, odanın ağır sükûnu konuşmasa; eğer sofranın üstündeki taş olmasa:

— Kadın, denmez de, ne denir?

Alaya vurabilirlerdi.

Remziye, yatsıdan evvel kalktı:

— Geceniz hayır olsun.

Leman, kirpikleri arasından:

— Allah rahatlık versin!! dedi.

— Sen de çok oturma, Leman. İnsanın yatakta vücud dinlendirmesi başkadır.

— Ben de, birazdan yatarım.

Remziye, odadan çıkarken, Edibe teyze:

— Allah rahatlık versin!

Diye fısıldadı.

Remziye, yatağa girince, düşündükleri değil, düşünmek istemedikleri ne varsa, ne olabilirse, bir yığın karanlık düşmanla sarılıvermişti. Odadaki idare kandilinin hasta sarı, titrek, kör ışığı duvarda korkunc gölgeler kımıldatıyordu. Genc kız, gözlerini kapadı. Gündüzü sevmiyordu. Gündüze düşman olmuştu. Fakat, Fikri de, geceleri çalışıyordu:

— Onunki daha zor... Onunki daha zor...

Fikrinin sokağa çıkışı ve kendisinin sokak gözetleyişi bütün şekillerile, renklerile belirdi. Onu, adeta, bir «zampara» gibi çıkarmıştı. Şüpheli evlerden zamparalar böyle mi çıkarılır, Remziye, bilmiyordu. Fakat, her gizli şey, muhakkak günah kokuyordu. Bu günahın kokusu da çok gizli kalmıyor, çıkıyordu.

Fikriyi eve alması, ağır bir cür'etti. Gelgelelim, başka yapacak bir şey de kalmamıştı. Korkunc kocakarılar, randevucular, meyhaneciler, esrarkeşler, kaçakçılar, bu, hepsi «fena insanlar» onu, elinden alacaklardı. Fikri, onların arayıp da bulamadıkları, bulamıyacakları, eli kolu tutar, erkek bir destekti.

Remziye, mahalleye değil, şehire değil, dünyalara isyan ediyordu. Fikriyi onlara kaptırmıyacaktı. Kendini, Fikriden daha kuvvetli görüyordu:

— Ne yapabilirler sanki?. Neye bu kadar korkuyorum? Çocuk aylarca süründü. Fikri, eski Fikri değil; çok zayıfladı! İş bulması uzayınca, neye eve almadım?

Düşüncesizliğine kızıyordu:

— Her şey olacağına varıyor

Mahalle, nasıl hücuma geçecekti? Artık, bunu fazla düşünmedi, kafası, sinirleri, adaleleri yorulmuştu; gözleri, acı acı yanıyordu. Bir külçe halinde uyudu.

Edibe teyze, yatsıyı kıldıktan sonra, Leman kalkmıştı:

— Allah rahatlık versin, teyzeciğim.

— Sana da kızım! Hayırlı rüyalar görürsün, inşallah!

Genc kız, bir tehlike sezmiş gibi:

— İnşallah! dedi.

Uykusu yoktu. Yorganına sarınarak. kimbilir kaç dakika değil, kaç saat sonra bastıracak uykuyu bekliyordu.

Duvarda ağır ağır oynıyan gölgelere gözü daldı. Kafası, o kadar karışıktı ki, neyi düşünmek isterken neyi düşündüğünü ve bu düşünürken, neyi hatırlıyacağını bilmiyordu. Yoruldu, uyudu.

Leman, karanlık içinde idi. Fikrinin sesini duydu:

— Mangal getirdim, üşümeyin, ısının...

Genc kız, hiç korkmamıştı, hatta şaşmıyordu:

— Mangalı nereye koyacaksınız?

— Yatağınıza!

— Yatağım da yanar, ben de yanarım.

— Yanmaz!

Fikri, mangalı yorganın içine koymuştu. Leman, birden tutuşup yanacağım sandı! Bağırmak istedi, sesi çıkmadı. Mangal, birdenbire Fikri oluvermiş, tatlı bir ılıklıkla onu sarmıştı. Fakat bu ılıklık, ateşten fazla genc kızı korkutmuştu; bağırarak uyandı:

— Oh! İstemiyorum! Korkuyorum!

Onun çığlığı, Remziyeyi dalgın uykusundan sıçratmıştı:

— Ne var Leman? Hasta mısın?

Leman, gülmeğe çabalıyordu:

— Ağırlık bastı... Fena fena rüyalar gördüm.

(Arkası var)

BULMACA

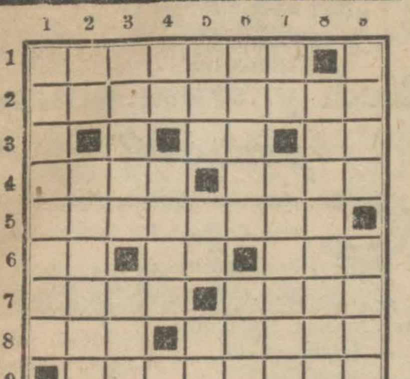

Soldan sağa:

1 — Bir cins bez. 2 — Midesinde acıkma alâmetleri beliren (iki kelime). 3 — Bir emir, nota. 4 — Gemilerin yol göstericisi, karar verme kuvvetliliği. 5 — Güzel san'atlardan. 6 — Çocukların yemeğinin yarısı, akıl, eski Çin Türklerinden. 7 — Kalbur, bazı malların uçup azalan kısmı. 8 — Tüy, yapılan bir zarara mukabil verilen para. 9 — Kumaş yapmaya yarayan bir maddeyi zereden (iki kelime).

Yukarıdan aşağıya:

1 — Vücudünde raşeler hissetmek. 2 — Bir sayı, cariye. 3 — Sıra ile yazılmış isimleri havi kâğıd, bir emir. 4 — Bir harfin okunuşu, «sabuk» un arkadaşı. 5 — Cefa, dumanın bıraktığı kir, bir edat. 6 — Ters çevirirseniz Kur'andan bir sûre olur, bir millet. 7 — İki harf yanyana, köşe. 8 — Su haline getirerek. 9 — Ehemmiyet, kâfi gelen.

Evvelki bulmacanın halledilmiş şekli

	1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	Ç	Ö	P	Ç	A	T	A	N	■
2	Ö	Z	■	İ	Z	A	H	A	T
3	K	Ü	U	L	■	V	İ	D	A
4	Ü	R	K	E	K	■	D	İ	P
5	N	■	A	K	İ	S	■	M	İ
6	T	U	L	■	R	A	C	O	N
7	Ü	S	A	L	A	N	■	L	A
8	■	U	C	U	Z	■	Ş	A	N
9	A	L	A	T	■	D	U	N	■

SPOR

1 temmuz denizcilik bayramında yapılacak yarışlar

İstanbul su sporları ajanlığından:

1 — 1 temmuz denizcilik bayramında yapılmak üzere Moda koyunda kürek ve yelken müsabakaları tertib edilmiştir.

2 — Kürek müsabakaları kulübler arasında olacak ve yarışlar bir çifte - iki çifte ve dörtlü skiflerle yapılacaktır. Bu müsabakalar bayanlar ve erkekler olmak üzere iki kısımdır.

3 — Yelken müsabakaları 12 M. 2. Şarpiler arasında olacak ve kulüblere dahil olan, olmıyan bütün sporcular serbest olarak müsabakaya iştirak edebilecektir.

4 — Kürek müsabakalarına saat 15 te, yelken müsabakalarına saat 18 de başlanacaktır. Müsabıkların ilân edilen saatlerde hakem heyetine müracaatleri tebliğ olunur.

Galatasaray kulübünün daveti

Galatasaray kulübünden:

Kulübümüzün kurulduğu 1905 tarihinden bugüne kadar yapmış olduğu müsabakalar ve neticeleri hakkında 1 No. lı azamız Ali Sami Yen tarafından meydana getirilen kıymetli istatistik hakkında bir konuşma yapılacaktır.

Bu konuşmada bulunmak ve beraberce bir çay içmek üzere 28 haziran 941 cumartesi günü saat 16 da Bebekteki Denizcilik lokalimizi teşrif etmenizi dileriz.

Dr. Kâzım İsmail Gürkanın konferansı

Eminönü Halkevinden:

1 — 27/6/941 cuma günü saat 17,30 da Evimizin Cağaloğlundaki salonunda, Yardımsevenler cemiyeti namına Prof. Dr. Kâzım İsmail Gürkan tarafından (Cemiyetin çocuğa alâkası) mevzuunda bir konferans verilecektir.

Konferans serbesttir.

2 — 28/6/941 cumartesi günü akşamı saat 21 de Evimiz azalarından muharrir Nusret Safa Coşkun tarafından (Yeni edebiyat mevzulu bir konferans verilecek, bunu müteakıben temsil şubemiz senenin son temsili olarak, Sofokl'un «Kral Ödip» isimli 5 perdelik trajedisini temsil edecektir.

Numaralı giriş kartlarının Evimiz bürosundan alınması rica olunur.

ASKERLİK İŞLERİ

Yoklamaya davet

Beyoğlu Yabancı Askerlik şubesinden:

1 — İstanbul Vilâyeti haricindeki askerlik şubelerinde kayıdlı olup da Beyoğlu ve Beşiktaş kazaları dahilinde ikmate etmekte bulunan 1337 doğumlu ve bu doğumlularla muameleye tâbi muhtelif doğumlu erlerin son yoklamalarına şubemiz binasında teşekkül edecek askerlik meclisi tarafından 2 temmuz 941 çarşamba günü başlanarak ağustos 941 sonuna kadar devam edeceği.

2 — Yoklama cumartesi ve pazar günleri haric olmak üzere haftanın çift günlerinde saat 9 dan 17 ye kadar yapılacaktır.

3 — Asekrliğini sağlam olarak yapmış ihtiyat erler arasında sonradan hastalıklı ve ârızalı bulunanların da yoklamanın devamı müddetince müracaatleri ve bu müddet zarfında müracaat etmemiş olanların ayrıca muayeneye sevkedilmiyecekleri.

4 — Yoklamasını yaptırmaya gelenlerin behemehal nüfus cüzdanlarının beraberlerinde bulundurmaları.

5 — Yoklamanın devamı müddetince müracaat etmemiş olanlar hakkında kanuni cezanın tatbik edileceği ilân olunur.

***

Fatih Askerlik şubesinden:

Lise ve dehe yüksek mekteb mezunu olup da ehliyetname derecesi orta olanların 1 temmuz 941 tarihinde hazırlık kıt'asına sevkedilecekleri yazılacak iken daktilo hatası olarak 24 haziran 941 tarihli ilânımızda 1 ağustos 941 şeklinde yazılmış olduğu intişar eden ilânımızda görslmüştür. Orta ehliyetnamelilerin sevk tarihi 1 temmuz 941 olduğundan evvelki ilânımızın hükmü olmadığı ve bu seraiti haiz okurların hemen sevkedilmek üzere şubeye müracaatleri ilân olunur.

***

Beyoğlu Yerli Askerlik şubesinden:

1 — 337 doğumlular ve bu doğumlularla muameleye tâbi diğer doğumluların son yaklamalarına (1 temmuz 941 tarihinde başlanacak ve 1 ağustos 941) de hitam bulacaktır.

2 — Yoklama ayın tek günlerinde sabahleyin saat sekiz buçuktan akşam saat altıya kadar devam edecektir. Cumartesi, pazar güneri haric.

3 — Yoklama aşağıda gösterildiği üzere nahiye nahiye yapılacaktır:

A — 1 - 7 temmuz 941 de Beyoğlu merkez nahiyesi.

B — 8 - 15 temmuz 941 de Taksim nahiyesi.

C — 16 - 22 temmuz 941 de Galata nahiyesi.

D — 23 - 31 temmuz 941 de Kasımpaşa nahiyesi.

E — 1 - 7 ağustos 941 de Hasköy nahiyesi.

F — 8 - 15 ağustos 941 de Şişli nahiyesi.

G — 16 - 22 ağustos 941 de Kemerburgaz nahiyesi.

H — 22 - 31 ağustos 941 de kısa hizmetlilerin yoklaması.

Bu ilân davetiye mahiyetindedir. Temmuz ve ağustos ayları içinde bilâmazeret yoklamasını yaptırmıyanların 85 inci maddeye tâbi tutulacakları ilân olunur. (9702)

***

Beyoğlu Yerli Askerlik şubesinden:

Kısa hizmetli ve orta ehliyetnameli olup da esbabı sıhhiye ve saire dolayısile sevkedilememiş bulunanların 29 haziran 941 tarihinde Yedek Subay okulunda bulunmak üzere şimdiden şubeye müracaatleri ilân olunur. (10193)

Mevlid

Evvelki sene ayni hafta içinde vefat eden Mızıkai Hümayun miralayı merhum Mustafa Saffet Atabinen ve torunu Sıvas meb'usu Remzi Çiner oğlu Saffet Çinerin ruhlarına ithaf olunmak üzere haziranın 28 inci cumartesi günü ikindi nazamını müteakıb Boğaziçinde Sarıyer camiinde Mevlidi Şerif okunacağından aile ve dostları hürmetle davet olunur.

İSMAİL HABİB

Avrupa Edebiyatı ve Biz

İkinci cildi çıkmıştır.

YENİ ESERLER

Genclik Gazetesi

2 nci sayısı olgun yazılar ve nefis bir tabı ile çıkmıştır.

Üniversite felsefe profesörü Poters'in «Yeni harb, dünyamıza mes'ud bir nizam getirecek mi?» sualine şayani dikkat cevabı, Tecrübi psikoloji doçenti doçent Mümtaz Turhanın «Ferd ve cemiyet» makalesi, Kemal Çağların şiir ve «san'at telâkkimiz» isimli makalesi, Cihad Babanın «İhtiyarlamış gencler» fıkrası, İ. Orhonun zafer için makalesi, Ceyhun Atuf Kansunun «Yeni Turan» çok heyecanlı ve millî şiiri, Türk genclerine, köylü ve işçilere sorulan suallere şayanı dikkat cevablar, Filozof Alainden tercüme, meşhur Rus rejisörü Nicolas Evrenoff'un tiyatro hakkında yazısı, meşhur müzik dâhisi Wagner'in hayatı, daha bir çok yazı ve şiirlerle çıkmıştır. Tavsiye ederiz.

Mücrim ve serseri (Antisosyal) çocuklar

Asıl mesleğinden başka, mensub olduğu cemiyetin hayrı için bir çok hizmetler ifasına çalışan güzide doktorlarımızdan İbrahim Zati Öğet bu isimde, küçük, fakat kıymetli bir broşür neşretti. Mevzua çocuk suçları ve sebeblerine dair istatistiklere müstenid izahatla giren muharrir, tetkiklerini veraset kusurlarına ve hastalıklara kadar genişlettikten sonra, muhtelif tezahürleri gözden geçiriyor ve kararlara varıyor. Sayın doktor, bütün bu sebeb ve âmillere nazaran çocuk mahkemelerinin nasıl hükümler vermesi ve içtimai kanuni müeyyidelerin neler olmak lâzım geldiğini izah ediyor. Eser, uzun tetkik ve tecrübelerin muhassalasıdır, çok faydalıdır. Bilhassa aile reislerine tavsiye ederiz.

İrtihal

Reisülhattatin Muhsinzade Abdullah Bey merhumun mahdumu eski Şûrayi Devlet muavinlerinden Bay Mehmed Rahmi Muhsinoğlu vefat etmiştir. Cenazesi bugün öğleden evvel saat 11 de Acıbademde Faikpaşa camii yanındaki köşkünden kaldırılarak Beşiktaşta Sinanpaşa camiinde cuma namazını müteakıb cenaze namazı kılındıktan sonra Yahyaefendi camii şerifi hatiresindeki aile lâhdına defnedilecektir.

Kayıb altın pudralık

Bir hafta evvel Beyoğlunda tek numaralı bir takside, altından mamul, üzerinde tac ve el yazısile imza bulunan bir pudralık unutulmuştur. Gazete vasıtasile B. S. rumuzuna haber verildiği veya getirildiği takdirde mükâfat verilecektir.

Bürhaneddin Tepsi yaz temsilleri

Bostacı Açık Hava tiyatrosunda
Cumartesi günü akşamı
Büyük alkışlara mazhar olan
BABA RAMİZ
(Père Lebonard)
Piyes 4 perde
Pek yakında Neron ve Ser[illegible] Tepsinin dansları

***

Raşid Rıza tiyatrosu

Bu akşam Şenyolda
BENİ ÖPÜNÜZ
Komedi 3 perde
Halide Pişkin temsillere iştirak edecektir.

***

CEMAL SAHİR
Suadiye Şenyol Çınardibi bahçesinde
28 haziran cumartesi günü akşamı
İlk yaz temsili
ÇİNGENE AŞKI
3 perde

Dr. SALÂH SUN

Deniz Hastanesi Cerrahî Şefi

Tepebaşı. Şehir Tiyatrosu Karşısında. 127 numaranın 1 inci katına

NAKLETMİŞTİR.

Devlet Demiryolları işletme U. M. den:

Ankarada Gazi Terbiye Enstitüsü civarında inşa edilmekte olan hastane binasının mütebaki inşaatı ve tesisat işlerinin müteahhid nam ve hesabına olmak üzere yaptırılması vahidi fiat üzerinden açık eksiltmeye konulmuştur.

1 — Bu işlerin muhammen bedeli 245594 liradır.

2 — İstekliler bu işe aid şartname vesair evrakı Devlet Demiryollarının Ankara ve Sirkeci veznelerinden 1225 kuruş mukabilinde alabilirler.

3 — Eksiltme 11/7/941 tarihinde cuma günü saat 16 da Ankarada Devlet Demiryolları Yol dairesinde Merkez Birinci Komisyonunca yapılacaktır.

İsteklilerin aşağıda yazılı teminat ve vesaiki hâmilen eksiltme saatine kadar Komisyona müracaat etmeleri lâzımdır.

A — 2490 sayılı kanun ahkâmına uygun 13529.70 liralık muvakkat teminat

B — Bu kanunun tayin ettiği ve şartnamede yazılı vesaik.

C — Bu işe mahşus olmak üzere Münakalât Vekâletinden alınmış ehliyet vesikası,

Ehliyet vesikası için ihale tarihinden en az sekiz gün evvel bir istida ile Münakalât Vekâletine müracaat olunması. «3586» (5016)

Muhammen bedeli (13250) lira olan 5,000 metre bej renk bez 8/7/941 salı günü saat 15 te kapalı zarf usulile Ankarada İdare binasında satın alınacaktır.

Bu işe girmek istiyenlerin (993,75) liralık muvakkat teminatla kanunun tayin ettiği vesikaları ve tekliflerini ayni gün saat 14 e kadar Komisyon Reisliğine vermeleri lâzımdır.

Şartnameler parasız olarak Ankarada Malzeme Dairesinden, Haydarpaşada Tesellüm ve Sevk Şefliğinden dağıtılacaktır. (4925)

Devlet Demiryolları Adana 6 ncı İşletme Satınalma Komisyonu Reisliğinden :

Muhammen bedeli 16 000 lira olan ve 941 malî yılı içinde Adana deposuna gelecek 40,000 ton maden kömürünün tahmil ve tahliye işi 11/7/941 cuma günü saat 16 da kapalı zarf usulile Adana İşletme Müdürlüğü binasında toplanacak Komisyonca ihale edilecektir.

Bu işe girmek istiyenlerin 1200 liralık muvakkat teminat akçelerile kanunun tayin ettiği vesikaları ve tekliflerini ayni gün saat 15 e kadar Komisyon Reisliğine vermeleri lâzımdır.

Şartname ve mukavele projeleri Ankarada 2 nci İşletme Müdürlüğünden, Haydarpaşada Satınalma Komisyonundan, Adanada 6 ncı İşletme Müdürlüğünden ve Adana deposundan bedelsiz olarak verilir. (4931)

MÜHİM BİR JAPON TİCARETHANESİ

Yazıhane işleri için ingilizce ve türkçe bilen ve piyasayı iyice tanıyan bir memur aranıyor. Tekliflerin ingilizce olarak Taksim Sıraselviler 67 No.da K. Naoe adresine gönderilmesi.

Devlet Denizyolları işletme U. M. ilânları

İstanbul şehir hatları vapurlarile parasız seyahat hakkı verilen pasoların değiştirilmesine başlanmıştır. 15 temmuz 941 tarihinden itibaren eldeki pasolar hükümsüz addolunacağından alâkadarların bu tarihten evvel işletmemiz yolcu, yük servisine müracaatle pasolarını değiştirmeleri ilân oulnur. (5163)

Darülâceze Yardım Cemiyeti Nizamnamesi

Cemiyetin adı ve merkezi

Madde 1 — Cemiyetin adı: Darülâcezeye yardım cemiyetidir.

Merkezi: Taksimde Sıraservilerde Beden Terbiyesi Genel Direktörlüğü binası dahilinde hususi daire.

Cemiyetin maksadı

Madde 2 — Cemiyetin maksadı: Kimsesizlerin yegâne melcei (Darülâceze) nin gelirini arttırmak ve hizmet sahasının genişlemesini temin etmektir.

Cemiyet siyasetle iştigal etmez ve İstanbul haricinde şubesi olmıyacaktır.

Müessisler

Madde 3 — Cemiyetin müessisleri şunlardır:

Tüccar Bay Hüseyin Sabri Tüten: Ayazpaşa, Gümüşsuyu C. N. 28, Tüccar Bay Mithat Nemli: Taksim Sıraservi C. N. 51, Müteahhid Bay Nuri Dağdelen: Maçka Kâğıdhane C. N. 110, Müteahhid Bay Naki Erenyol: Nişantaşı Valikonağı C. N. 51, Zingal Şirketi Md. Bay Tevfik Ali Çınar: Mecidiyeköy, tüccar Ş. meclisi A. Murad Furtun: Şişli Halâskârgazi C. Cafer Aptr., Daimî encümen azası Bay Refik Ahmed Sevengil: Şişli Halâskârgazi C. İstanbul Aptr., tüccar Bay Hayri İpar: Feneryolu Çiftehavuzlar N. 16 - 18, tüccar ve acente Bay Hayri Araboğlu: Şişli Halâskârgazi C. Ömer Apt., Avukat Bay Mekki Hikmet Gelenbeğ: Beyoğlu Küçük Parmakkapı Apt. 35, tüccar Bay Hilmi Naili Barlo: Yeşilköy İstanbul C. N. 90, tüccar nakliyeci Bay Mehmed Sipahoğlu: Yeşilköy Saadetli S. N. 1, İktısad Md. Bay Halûk Belson: Maçkapalas, Ticaret Odası umumi kâtibi Bay Cevad Nizami Düzenli: Maçka Dilek Apt. N. 5, Ş. Meclisi azasından Bay Selim Bilol: Bakırköyden ibaret olup cümlesi T. C. tebaasındandır.

Cemiyetin azası

Madde 4 — Asli aza: On sekiz yaşını bitirmiş olmak, medeni haklara sahib bulunmak ve senede en az iki lira ödemek şartile her Türk vatandaşı cemiyete (asli aza) olabilir.

Madde 5 — Fahri aza: Cemiyete maddî ve manevi büyük hizmetlerde bulunanlar (fahri aza olabilirler). İstifa ile azalık zail olur. Cemiyetin menfaatine muhalif hareket edenler kongre kararile azalıktan çıkarılır.

Cemiyetin hükmi şahsiyeti ve alâmeti farikası

Madde 6 — Cemiyet hükmî şahsiyeti haiz olup menafii umumiyeye hâdim cemiyetler meyanına ithal için icab eden teşebbüsler bilâhare yapılacaktır. Cemiyetin hususi alâmeti de ayrıca tespit ve ilân olunacaktır.

Cemiyetin varidatı

Madde 7 — Cemiyetin varidat membaları şunlardır:

A: Azalık aidatı,

B: Bankalardaki mevduatın faizleri,

C: Menkul ve gayrimenkul kıymetlerin gelirleri,

D: Para teberruları,

E: Mal teberruları, vasiyetler,

F: Rozet hasılatı, (Menafii umumiyeye hâdim cemiyetler arasına girdiği takdirde.)

G: Balo, müsamere ve sair konser ve tenezzüh hasılatı,.

H: Cemiyetin alâmeti mahsusasını havi pullar hasılatı. (Usulüne tevfikan müsaadesi alınmak şartile),

Aidat (duhuliye de dahil) seneliği 120 lirayı geçmiyeceği gibi balo ve saire de cem'i ianat nizamnamesine göre yapılacaktır.

Madde 8 — Cemiyetin parası ve esham ve tahvilâtı millî bankalara tevdi edilir.

Umumî heyet

Madde 9 — Umumî heyet cemiyetin asli azasından mürekkeb olup ruznamesi idare heyeti tarafından muayyen günde en az üç gün evvel iki gazete ile ilân ve hükûmete de ihbar edilmek suretile senede mecburi olarak bir defa toplanır.

Madde 10 — Umumi heyet, idare heyeti reisi veya reis vekili tarafından açılır.

Nisab anlaşılmak üzere yoklama yapıldıktan sonra aza arasından bir reis ile iki reis vekili, iki kâtib seçilir. Müzakere reis veya reis vekili tarafından idare, zabıt ve yazı işleri kâtibler tarafından ifa olunur. Zabıtlar ve kararlar reis ve reis vekillerile kâtibler tarafından imza edilir ve dosyasında saklanır.

Kararlar açık reyle ve çoklukla alınır. Ancak seçimler hazır bulunan azanın en az dörtte biri taleb ettiği takdirde gizli reyle yapılır.

Madde 11 — Umumi heyet içtimaında nisab mukayyed azanın dörtte biridir. İki içtimada nisab olmazsa, toplantı on beş gün sonraya tehir edilir, ve ikinci içtimaa davet içtima gününden üç gün evvel gazete ile ilân edilir.

Bu ikinci toplantıda iştirak eden aza adedi ne olursa olsun umumî heyet teşekkül etmiş olur. Her azanın yalnız bir reyi vardır, vekâlet ve temsil kabul olunmaz.

Umumî heyette yalnız ruznameye konmuş olan maddeler müzakere olunur. Asli azanın en az yirmide biri tarafından müzakeresi istenilen maddeler ruznameye ithal edilir. Asli azanın en az onda biri tarafından yapılan taleb üzerine dokuzuncu maddedeki merasim dairesinde umumi heyet ancak talebe saik maddenin müzakeresi için fevkalâde olarak toplanır.

Kararlar, toplantıya iştirak eden azanın ekseriyetile verilir. Ancak nizamnamenin tadili için mukayyed azanın nısfının huzuru şarttır. Birinci içtimada nisab olmadığı takdirde on beş gün sonra akdedilecek ikinci içtimada mukayyed azanın en az dörtte birinin huzuru kâfidir. Umumi heyet kararları azaya ve alâkadarlara tahriren tebliğ olunur.

Umumi heyetin vazife ve salâhiyetleri

Madde 12 — Umumi heyetin vazife ve salâhiyetleri şunlardır:

A: Bir senelik faaliyet ve gelecek sene için de yapılacak işler hakkında idare heyeti tarafından hazırlanan raporu müzakere,

B: Hesabat ve bilânçonun kabul ve tasdiki,

C: Murakıb raporunun tasdikı,

D: Bütçenin tasdikı,

E: Nizamnamenin tadili,

F: İdare heyetince yapılacak (fahri azalık) tekliflerini tasvib,

G: Cemiyetin feshine karar vermek,

H: Bir murakıb ve bir yedek murakıb intihab etmek,

İ: Beşi asli ve beşi yedek olmak üzere idare heyeti azasını seçmek.

Madde 13 — Cemiyetin idare heyeti beş kişiden terekküb eder, münhal vukuunda yedek azadan rey sırasına göre en çok rey almış olan vazifeye çağırılır. Reylerde musavat olduğu takdirde kuraya müracaat olunur.

Madde 14 — İdare heyeti iki sene için seçilir.

Madde 15 — İlk idare heyeti mümessiller arasından seçilmiş olan:

Asli aza: Bay Mithat Nemli, Bay Hayri İpar, Bay Hüseyin Sabri Tüten, Bay Hayri Araboğlu, Bay Cevad Nizamî Düzenli.

Yedek aza: Bay Naki Erenyol, (Bay Nuri Dağdelen, Bay Murad Furtun, Bay Selim Bilol, Bay Halûk Belsondan mürekkebdir.

Madde 16 — İdare heyeti azası kendi aralarında gizli rey ile bir reis, bir reis vekili, bir umumi kâtib intihab ederler.

İdare heyeti kararları ekseriyetle verilir. Reylerde müsavat olursa müzakere ertesi toplantıya talik olunur. Bunda da tesavii ârâ olursa reisin bulunduğu taraf çokluk sayılır.

Madde 17 — İdare heyeti, alelâde olarak on beş günde bir kere toplanır. Fevkalâde ahvalde umumi kâtibin daveti üzerine toplantıya çağırılır.

Madde 18 — İdare heyetinin alelâde ve fevkalâde toplantılarında azanın nısfından bir fazlasının bulunması şarttır.

Madde 19 — İdare heyeti cemiyetin icra vasıtasıdır. Cemiyeti temsile, muamelâtı tedvire, cemiyet namına her türlü tasarrufları icraya ve teberruları kabule, mahkemelerde her sıfat ve suretle cemiyet namına ispatı vücude, sulh akdine, ibraya, tahkime mezundur. Heyet bu salâhiyetlerden bir kısmını veya tamamını tayin edeceği bir müdüre veya temsil edeceği bir zata verebilir.

İdare heyeti Cemiyetler Kanununda yazılı defterleri tutar.

Murakıb

Madde 20 — Cemiyetin hesabları her sene umumi heyet tarafından seçilen bir murakıb tarafından teftiş ve murakabe edilir. Ancak ilk sene için murakıb müessisler tarafından seçimiş olan: Bay Hilmi Naili Barlo ve yedek murakıb Bay Mehmed Sipahoğludur.

Madde 21 — Murakıbın vazifeleri şunlardır:

A — Cemiyet muamelâtına kesbi vukuf ve ıttılâ ve kayıdların intizamı derecesini tetkik etmek maksadile en az üç ayda bir cemiyetin defterlerini tetkik etmek,

B — Sık sık cemiyetin veznesini ve banka hesabının teftiş ve tadad, mevduatı defter kayıdlarile karşılaştırmak.

Madde 22 — Murakıb senelik teftiş ve murakabe raporunu umumî heyete arzeder.

Cemiyetin feshi ve infisahı

Madde 23 — Cemiyetin feshine Cemiyetler Kanununun 27 nci maddesine tevfikan umumi heyetçe karar verilir. Feshe karar verecek içtimada nisab mukayyed azanın üçte ikisidir. Birinci içtimada bu nisab temin edilmediği takdirde ikinci içtima için 11 inci maddeye göre aza davet olunur. Bu davet üzerine toplanacak azanın sayısı mukayyed azanın yarısından bir fazla olursa fesih keyfiyetinin müzakeresi ve reye konması caiz değildir. Ancak bu içtimada karar nisabı hazır bulunan azanın 2/3 dir.

Madde 24 — Fesih ve infisah halinde cemiyetin bütün mevcudu bilâ merasim (Darülâceze) ye intikal eder.

Yirmi dört maddeden ibaret olduğu tasdik olunur.

RAD[YO]

Bu günkü [program]

7,20 Program
7,33 Müzik (Pl.)
7,45 Haberler
8,00 Müzik (Pl.)
8,30 Evin saati

12,30 Program
12,33 Fasıl heyeti
12,45 Haberler
13,00 Müzik (Pl.)
13,15 Fasıl heyeti
13,30 Müzik (Pl.)

18,00 Program
18,03 Fasıl sazı

Çocuk Esirgeme [Kurumu] yatılı çocuk bakıcı[lığı] ([Ter]rebbiye) okulu

Temmuz sonuna kadar ... kaydına devam edilecektir. ... ları:

1 — İlk mekteb mezunu ... mekteb mezunları tercih ...

2 — Yaşı on sekizden aşağı ...

3 — Sıhhati bozuk ve ... mak.

Bu şeraiti haiz bayanların ... fotograf, iyi hal, sıhhat rapor... karada Çocuk Esirgeme Kurumu Merkezine mektubla müracaat...

Teşekkür

Yedek tayyare subayı ... Cihad Karadenizin kalbimizi ... lıyan ölümü karşısında gerek ... de bulunmak ve gerekse yazı ... yede bulunmak suretile bir ... gördük. Çocuklarını ebediyen ... ana ve babanın elemli ve ... lini takdir buyuracak olan ... zümreye, ailemiz namına minnet... lıklarımızı iblâğa, muhterem ... zin tavassutunu rica ederim.

Veteriner Albay Ali K...

Açık hava temsilleri

Beyoğlu Halkevinden:

1 — İkinci meydan temsili 28/6/941 cumartesi günü saat 18,30 da ... nahiyesinde Halıcıoğlu civarında ... danda verilecektir.

2 — Temsilden evvel ve ... azalarımız ... sında amatör ... hafif müzik konseri verilecektir.

3 — Temsil ve konser parasız...

Karamürsel MENSUCAT ve TİCARET Anonim Şirketinden:

SERMAYE TEZYİDİ İŞTİRAKE DAVET

Şirketimizin 27/3/1941 ... fevkalâde olarak toplanan umumi ... yetinde, şirketimizin sermayesi ... (200,000) lira tezyidi suretile (400,000) liraya iblâğına karar verilmiştir. Ticaret kanununun (394) üncü maddesi ahkâmına tevfikan, işbu sermaye tezyidi dolayısile yeniden ihrac olunacak (40,000) heri (beş) lira kıymetinde yeni ... ded yeni hissenin, hissedarlara ... oldukları hisselerin yüzde ellisi ... tinde yeni hisse isabet edecektir ... suretle tezyidi sermaye dolayısile ... selerine isabet eden miktardaki ... hisseleri almağa talib olup da ... kadar iştirak talebnamelerini ... olan hissedarların (Yirmi gün) ... da - Vefada Taştekneler ... kağında (24) numaralı fabrika ... dahilinde, şirketimizin idarei merkezi... yesine müracaatle iştirak talebname... lerini tevdi etmeleri ve bu tarihe ... dar müracaat etmiyenlerin iştirak ... susundaki hakkı hıyarlarının sakıt ... lacağı ilân olunur.

İdare Meclisi

Gayet İyi Fransızca

Ve ingilizce, daktilografi ve fransızca stenografi bilen büro ve tercüme işlerinde çok tecrübeli bir Türk bayan iş arıyor. «Stenograf» rümuzu ile İst. 176 P. K. adresine yazılması.

Yazan: *Lajos Zilahy* — 85 — Çeviren: *F. Zâhir Törümküney*

Meyhanenin içinde şarab, votka, kirli ayak kokuları birbirine karışıyor, havayı tahammül edilmez derecede ağırlaştırıyordu. Fakat dışarıdaki soğuğu düşündükçe bu kokuya çarnaçar tahammül ediyorlardı. Burada sabahın dokuzundanberi oturuyorlardı. Mozeş'in başı arada bir göğsünün üstüne düşüyor, uyukluyordu. Biraz sonra Peter de başını duvara yasladı ve uyudu.

Birdenbire müthiş bir gürültüyle uyandılar. Dışarıda kıyamet kopuyordu. Yüzlerce insan avaz avaz bağırıp, haykırışıyorlardı. Bu bir sevinc tezahürü miydi, yoksa birisini linç mi ediyorlardı, pek anlaşılamıyordu.

Peter ile Mozeş henüz uyku sersemliğinden açılamamışlar, alık alık birbirlerinin yüzlerine bakıyorlardı.

İhtiyar meyhaneci koşarak dışarı çıktı. Biraz sonra ellerini vurarak, sevinc içinde içeri girdi:

— Sulh! Sulh! diye bağırıyordu.

Peter ile Mozeş deli gibi sokağa fırladılar. Bu haber, yıllardanberi beklenen bu müjde halkı sarhoş etmişti. Kimseden doğru dürüst bir tafsilât almak mümkün olmuyordu. İnsanlar ağlaşıyor, birbirlerinin boyunlarına sarılarak öpüşüyorlardı.

Kalabalık köşebaşında durdu. İçlerinden bir adam oradaki çöp sandığının üzerine çıktı. Elile etrafına susmalarını işaret eedrek cebinden çıkardığı bir gazeteyi yüksek sesle okumağa başladı:

«— Sovyetler Birliği Komiserler Heyeti 19 şubatta Berline bir tegraf göndermiştir. Bu telgrafta Alman kıt'alarının Sovyetler Birliği arazisinde ilerlemeleri protesto edilmiştir. Çünkü Komiserler Heyeti Rusya ile Almayna arasında harbe artık nihayet verilmiş nazarile bakmaktadır. Rus orduları başkumandanlığı bilûmum cephelerdeki askerlerin terhisini emretmiştir...»

Halk, gazeteyi okuyanı şiddetle alkışlıyor, yaşa! diye bağırıyordu. Adamcağız bir müddet sustu. Halkın sükûnet bulmasını bekledi. Sonra tekrar okumağa başladı:

«— Komiserler Heyeti müşkül bir vaziyete düşmüş ve sulha razı olmak mecburiyetinde kalmıştır. Dörtlü ittifakın tespit ettiği ve Brest - Litovskta bildirdiği şartlar dahilinde sulh akdetmeği kabul eylemiştir. Alman kıt'aları Rovno, Lucko ve Dubnoyu işgal etmişlerdir. Avusturya - Macar ordusu ise hiç bir maniaya tesadüf etmeksizin Kiefe doğru ilerlemektedirler...»

Peter daha fazla sabredemedi. Dirseklerile kalabalık arasından kendine yol açarak, çöp sandığının üstündeki adama yaklaştı. Heyecanını örtmeğe çalışarak sakin bir sesle sordu:

— Almanlar nereleri işgal etmişler?

Adam tekrar gazeteye bakarak okudu:

— Rovno, Lucko ve Dubnoyu.

— Ya Macarlar nereye varmışlar?

— Kiefe yaklaşmışlar.

Peter, herifin yanından ayrıldı. Mozeş'i buldu.

— Müjde Mozeş! Macarlar Kiefe varmışlar!..

Heyecandan, sevinçden gözleri yaşarmıştı.

Hızlı adımlarla istasyona doğru yürümeğe başladılar. Peter adeta koşuyordu. Mozeş güçlükle ona yetişebiliyordu. Nefes nefese sordu:

— Teğmenim, Kief buraya yakın mıdır?

— Ah bir kere Yekaterinoslavı tutabilsek!

— Bu söylediğiniz yerden ne kadar uzakta bulunuyoruz?

— Aşağı yukarı sekiz yüz kilometre.

— Pekâlâ oradan Kief ne kadar tutar?

— Asgarî beş yüz kilometre.

Mozeş'in omuzları düştü. Adımları yavaşladı. O, Peter'in telâşına bakarak, hemen yarın sabah Kiefe varacaklarını sanmıştı. Madem ki Kieften daha bu kadar uzakta bulunuyorlardı, o halde aceleye ne lüzum vardı?

Yekaterinoslava binbir müşkülâtla ancak dört haftada varabildiler. Yolda kaç defa yakalanmak tehlikesi atlattılar. Şehre girer girmez ilk işleri Kiefe doğru gidecek olan trenin hareket saatini öğrenmek oldu. Trenin kalkmasına daha bir buçuk saat vardı. Dördüncü mevki bekleme salonuna girdiler. Salon müthiş kalabalıktı. Bütün sıralar dolmuştu. Bir köşede yere oturdular.

Yorgunluktan bitab bir haldeydiler. Oturdukları yerde uyukluyorlardı. Birden ağır bir el Mozeş'in omzuna indi. Mozeş korkuyla gözlerini açtı. Telâşla dizi Peter'in dizine çarptığından o da uyandı. Karşılarında iri yarı, sarı bıyıklı bir Rus jandarması duruyordu. Jandarma, her ikisine de ayağa kalkıp kendisini takib etmelerini söyledi.

Jandarma onları dar ve oldukça tenha bir koridora götürdü. Gözlerini gözlerine dikti. Sert bir sesle:

— Hüviyetinizi ispat ediniz! dedi.

Mozeş'in yüzü yemyeşil kesildi. Dizlerinin titrediğini hissediyordu. Peter de neredeyse düşüp bayılacaktı. Vahşi suratlı, dik bakışlı jandarma elini uzatmış hüviyet varakalarını bekliyordu.

Peter sür'atle itidalini topladı. Sükûnetle jandarmanın yüzüne baktı.

— Arkadaş! dedi. Açık konuşuyorum. Biz Macar esirleriyiz. Memleketimize kaçıyoruz.

Jandarma bu itiraf karşısında en küçük bir hayret bile göstermedi. Başile kapıyı işaret etti:

— Düşün önüme. Kumandanlığa gideceğiz!

Peter kımıldamadı. Yalvaran bakışlarını jandarmanın gözlerine dikmiş, bu saniyede onu yola getirmek için her fedakârlığa razı olduğunu anlatmak istiyordu.

— Ne duruyorsunuz? Beyinlerinizi patlatmamı mı bekliyorsunuz? Yürüsenize!.

— Arkadaş bizden ne istiyorsun? Vatanımıza, çoluğumuza çocuğumuza gidiyoruz. Üstümüzü ara. Silâh değil, bir çakımız bile yok... Dört senedenberi Tobolskta inledik. Müsaade et de yolumuza devam edelim. Zaten artık sulh oldu.

Jandarma eğildi. Yüzünü Peter'in yüzüne yaklaştırdı. Dişlerini gıcırdatarak bağırdı:

— Böyle sulhun içine tüküreyim ben!

Bir saniye sustu. Sonra evvelkine nazaran biraz yumuşak bir sesle sordu:

— Sen subay mısın?

— Evet.

— Ya öteki?

— Er.

Jandarma onları şöyle yukarıdan aşağıya bir süzdü.

— Memleketinize tekrar bize karşı harbetmek için gidiyorsunuz değil mi domuzlar?

Peter ikna edici bir şeyler söylemeğe davranıyordu. Fakat Rus jandarmasının artık sabrı tükenmişti:

— Gevezeliği bırak artık! Haydi marş!

Peter gene kımıldamadı. Mozeş jandarmanın kemerindeki kocaman tabancayı görünce yavaşça fısıldadı:

— Yürüyelim teğmenim...

Yürüdüler. Jandarma üç adım gerilerinden geliyor ve ne tarafa gideceklerini kısa, sert kelimelerle söylüyordu. Kumandanlık binası, istasyonun ilerisinde tahminen üç yüz metre kadar bir mesafedeydi.

Yolda jandarmanın yanına başka bir Rus askeri yanaştı. Bir kaç adım konuşarak yürüdüler. Sonra Rus askeri ayrıldı.

Mozeş bu fırsattan istifade etti. Yüzünü Peter'den yana çevirmeden yavaşça söyledi:

— Teğmenim dikkat edin... Şimdi şu önümüzdeki lâmbayı geçip de karanlığa girer girmez, ikimiz birden koşarak kaçacağız.

— Sağ tarafa doğru mu?

— Hayır, sola...

Hafif ay ışığında sol tarafta geniş bir meydanlık olduğu görülüyordu. Lâmbadan ancak sekiz, on adım kadar ayrılmışlardı. Mozeş yıldırım sür'atile geri döndü ve yumruğunu bütün kuvvetile jandarmanın suratına indirdi. Sonra Peter'le birlikte koşmağa başladılar. Bir an evvel ilerdeki fundalıkların arasına girip, gözden kaybolmak için son gayretlerini sarfediyorlardı.

Jandarma, Mozeş'in bu ani taarruzu karşısında neye uğradığını şaşırmıştı. Fakat çabucak kendini topladı. Öfkeden kudurmuş bir hayvan gibi bağırıyor, bir taraftan da kaçanların arkasından tabancayla ateş ediyordu.

Silâh sesleri üzerine on, on beş jandarma daha peyda oldu. Şimdi hep birden kurşun yağdırıyorlardı.

Peter sağ ayağının vücudünden a... rıldığını sandı. Bir adım daha atamadan yere yuvarlandı. Sonra gittikçe yaklaşan ayak sesleri duydu. Yüzüne, kafasına ve kaburga kemiklerine vurulan tekmelerin tahammül edilmez ıstırabı arasında kendini kaybetti.

(Arkası var)

Tecessüsler

Yelkenli tahtelbahir

Fulton'un acaib denizaltı gemisi, muhtelif tecrübelerin iyi netice vermesine rağmen Napolyon tarafından kabul edilmemişti

Yazan: **H. Bilgiç**

Bundan bir buçuk asır evvel, Robert Fulton isminde bir Amerikalı mühendis, bir rivayete göre siyasî sebeblerle, diğer bir rivayete göre memleketinde uğradığı istiskalden dolayı Parise gelmişti. Hemen hemen bir parasızdı, fakat zekâsına son derece güveniyordu. Hem bu zekâyı faydalı bir şekilde kullanmak, hem para kazanmak endişesile, yeni icad ettiği bir aletten istifade etmeği düşündü.

Fransa, o tarihte, İngiltere ile harb halindeydi. Fulton, bu fırsatı kullanmağı düşünmüş, denizcilik sahasında bir ihtilâl yaratarak, İngilterenin deniz hakimiyetini mahvedecek kabiliyette olan icadını Fransaya satmak istemişti.

Tarihin ehemmiyetli sahifelerinden birini teşkil eden bu hâdise, tesadüfün karşı karşıya getirdiği iki deha arasında devam eden ve bir anlaşmaya varmadan biten bir mücadelenin hikâyesidir.

Fulton, bir denizaltı gemisi icad etmişti. Hemşerilerinden birinin paraca yaptığı yardım sayesinde bir şirket kurdu, ve ismi Nautilus olan bu şirket namına, 1797 senesinde, direktuar hükûmetine, ilk defa müracaat etti. General Bonapartın iyi bir mühendis olduğunu işitmiş, yaptığı müracaatte, ihtiraı hakkında etraflı malûmat vermek üzere onunla görüşmek istediğini de ilâve etmişti.

Fulton'un teklifi şu idi: Nautilus adını verdiği denizaltı gemisini kendi hesabına inşa edecek, bu gemi vasıtasile tahrib edeceği İngiliz harb sefineleri için, hükûmetten bir ücret alacaktı. 40 tan fazla topla müsellâh her gemi için, top başına 40,000 frank, daha küçük sefineler için, beher top başına, ancak 20,000 frank ücret istiyordu. Zaptedeceği gemiler ise, Nautilus kumpanyasının malı olacaktı.

Fulton'un müracaati, direktuar hükûmeti tarafından iyi karşılanmadı. Bunun muhtelif sebebleri vardı. En başta, denizin dibine dalarak düşman gemilerini, habersizce berhava edecek bir tahrib aletinin, dürüst harb kaidelerine aykırı olacağı endişesi hâkimdi. Sonra, Nautilus denizaltı gemisi, İngiliz gemilerinden esir aldığı takdirde, bunlara karşı yapılacak muamelenin, hükûmetçe kontrol edilmesi müşküldü.

Bu sebeblerle, Fulton'un müracaatine red cevabı verildi. Amerikalı mühendis, bu cevabdan yılmadı, müracaatini tekrar etti; kapıdan kovarlarsa bacadan girmeğe uğraşarak her nezaretin eşiğini aşındırdı; tam üç sene didindi, fakat nihayet, bizzat Napoleon'un deniz işlerinden anlamaması yüzünden, bu işten vazgeçmeğe mecbur oldu.

Fulton'un bu üç sene zarfındaki teşebbüslerinin geçirdiği muhtelif safhalar meyanında, icad ettiği denizaltı gemisile, bir takım tecrübeler de yapılmıştı. İlk tecrübe, 30 temmuz 1880 de, Rouen civarında yapıldı. Nautilus, 25 kadem derinlikte suya gömülmüş, üç saat müddetle deniz dibinde yer değiştirerek dolaşmıştı. Gemiye bir miktar su doldurularak ağırlık veriliyor, bu suretle denizin dibine iniliyor; sonra, bir tulumba vasıtasile su boşaltılıyor, tekrar su üstüne çıkılıyordu.

Fulton, gemi denizin dibindeyken, ne derinlikte bulunduğunu bir nevi barometre vasıtasile ölçüyordu. Bu barometrenin içindeki su sütunu, derece çizgilerine göre, teknenin bulunduğu derinliğe tekabül ediyordu. Suyun dibinde sabit kalmak için, Nautilus, demir atıp duruyordu. Hatta, düşman gemisinin vaziyetini tetkik etmek üzere, kalın camlı lumbuzlarla mücehhez, bir de kule vardı. Nautilus, suyun yüzüne çıkıyor, suvarisi, o lumbuzlardan bakıp düşman gemisini tarassud edebiliyordu.

Nautilus'un mürettebatı, suvari dahil, üç kişiden ibaretti. Bunlar, su altında bulundukları müddetçe, gemide iki tane mum yakıyorlar, boyu altı buçuk, eni iki metreden ibaret olan teknenin içini, bu suretle aydınlatıyorlardı.

Düşman gemisini torpillemek için Nautilus'un yaptığı manevra çok şayanı dikkatti.

Denizaltı, tahrib edeceği düşman harb gemisinin kaburgasına kadar sokulup oraya, kulesinin tepesindeki sivri demiri batırıyordu. Bu demirin içinden geçen bir kablonun ucunda, bir torpil bağlı bulunuyor ve bu torpil, Nautilus'tan yüz metre uzakta duruyordu.

Fulton'un «Nautilus'un boynuzu» adını verdiği bu sivri demir, düşman gemisinin kaburgasına iyiden iyiye saplanınca, Nautilus uzaklaşıyor, nihayet kaburgaya temas ediyor ve bu temas neticesinde tazyik edilerek yerinden oynıyan bir tetik, torpilin barıtını ateşliyerek, müthiş bir infilâkla, gemiyi tahrib ediyordu.

Bu, bir muhteriin hulyasından ibaret değil, modeli mükemmel surette hazırlanmış, hatta tecrübelerde muvaffakiyet göstermiş, noksansız bir eserdi.

Lâkin, tecrübede hazır bulunan komisyon azası, Nautilus'un muhtelif noktalarını tenkid etmekten hali kalmadılar. Bu meyanda, yelken de tenkide uğradı. Evet, Nautilus'un yelkeni de vardı. Gemi mürettebatının el ile çevirerek tahrik ettikleri uskur, denizaltı gemisinin, denizin dibinde bulunduğu zaman yol almasına mahsustu. Su üstündeyken, gemi, ancak bu yelken vasıtasile yüzebiliyordu.

Bu yelken, muhtelif parçalardan mürekkebdi ve Nautilus denize dalınca, bu yelken, geminin üstünde mevcud, uzunluğuna yapılmış bir yuvaya giriyordu.

İlk dalma tecrübelerini, gene Fulton'un mütemadi ısrarları neticesinde, torpilleme tecrübeleri takib etti. Fakat, bütün bu tecrübelerin muvaffakiyetle bitmesine rağmen, Fulton'un projesi ne Fransa hükûmeti nezdinde, ne de Bonapart tarafından, iltifat görmedi.

Üç senelik gayretinin tamamen boşa gittiğini gören Fulton, 1804 senesinde, Francis ismini takınarak İngiltereye geçmiş, orada, zenberekli bir torpille tecrübe yapmıştı.

İngiltere hükûmeti, bu icadın büyük ehemmiyetini kavramakta gecikmedi. Ancak, deniz hakimiyeti bakımından son derece tehlikeli bir harb sisteminin müjdecisi olan bu tecrübelere derhal nihayet verdirdi.

Fulton'un icad ettiği Nautilus, böylece, doğmadan ölmüş ve Amerikalı mühendis, ondan sonra, bütün faaliyetini, buharlı gemiler inşası için sarfetmiştir. Denis Papen'in yarattığı buhar makinesini, pratik sahada ilk tatbik edenlerden biri o oldu.

H. BİLGİÇ

Admiral Scheer Alman zırhlısı

Atlantikten bir Alman üssüne dönmeğe muvaffak oldu

Berlin 26 (a.a.) — Alman tebliği:

Donanma cüzütamlarının Sovyetler Birliğine karşı mücadeleye iştirak etmekte olmasına rağmen İngiltereye karşı muvaffakiyetler devam etmektedir. Denizaltılar şimalî Atlantikte İngiliz adalarının deniz yolları üzerinde oldukça mühim miktarda destroyer ile kuvvetli surette himaye edilen gemi kafilelerine hücum etmişlerdir. Münferid vapurlara da başka hücumlar yapılmıştır. Ceman 48,000 tonilâto hacminde 8 düşman ticaret gemisi batırılmıştır.

Deniz albayı Krancke kumandasındaki Admiral Scheer ağır kruvazörü şimalî ve cenubî Atlantikte muvaffakiyetli uzun bir seferden sonra bir Alman üssüne dönmüştür. Bu sefer esnasında, evvelce de bildirilmiş olduğu gibi bu kruvazör ceman 152.000 ton hacminde düşman gemisi batırmıştır. Bunların arasında 86.000 tonilâto hacminde bir gemi kafilesinin heyeti mecmuası da dahildir.

Düşman deniz ticaretini işkâl için uzak denizlerde faaliyette bulunmakta olan Penguin muavin kruvazörü Hind denizinde, silâhları kendisininkinden çok yüksek İngiliz Cornwall ağır kruvazörile yaptığı bir muharebede batmıştır. Kumandan albay Krugel ve mürettebatın ekserisi kahramanca bir mücadeleden sonra ölmüştür. Mürettebatın bir kısmı esir düşmüştür. Cornwall kruvazörü hasara uğramıştır. Penguin muavin kruvazörü aylarca süren bir sefer esnasında Hind denizinde ceman 140.000 tonilâtoluk düşman ticaret gemisi batırmıştır. Bundan başka kıymetli hamule yüklü bir çok şilepi musadere etmiş ve bunlar Alman üslerine varmıştır. Bu şanlı ve muvaffakiyetli sefer düşmana 200.000 tonilâto hacminde ticaret gemisine mal olmuştur.

Finlandiya da dün harbe başladı

(Baş tarafı 1 inci sahifede)

zini bombardıman etmiştir. Hasar olmamıştır. Bundan başka 20 Sovyet bombardıman tayyaresi saat 10,50 de Kotka şehrine hücum etmişlerdir. Yapılan bombardıman neticesinde yangınlar çıkmıştır. Öğleden sonra ayni şehir 12 Sovyet bombardıman tayyaresi tarafından tekrar bombalanmıştır. Akşam saat 8 de Poorvo civarına da bir kaç bomba atılmıştır. Sorsby ve Lovisa şehirleri de bombardıman edilmiştir. Atılan bombalardan biri bir hastane üzerine düşmüştür. Bir yangın çıkmışsa da derhal söndürülmüştür. Sovyetler tarafından kiralanmış olan mıntakada bulunan Hanko etrafında Sovyet hava faaliyeti çok hararetli olmuş ve 20 Sovyet tahrib tayyaresi civar adaları bombardıman etmiştir. Sovyet topçusu da Finlandiya topraklarına karşı ateş açmıştır. Saat 8 e kadar Finlandiya üzerinde uçan Sovyet tayyarelerinden 21 i Finlandiya hava kuvvetleri tarafından düşürülmüştür. Bunlardan başka dafi bataryaları da 2 Sovyet tayyaresi düşürmüşlerdir.

Sovyet tayyareleri Macaristana hücum ettiler

Budapeşte 26 (a.a.) — Salâhiyettar kaynaklardan bildirildiğine göre Sovyet hava kuvvetleri Macar topraklarına taarruzda bulunmuşlardır. Sovyet tayyareleri Kaho ve Kasa mevkilerini bombardıman etmişlerdir. Oldukça mühim tahribat vardır.

Amerikadan İngiltereye gidecek ilk gönüllü

Nevyork 26 (a.a.) — Nevyorkta Schenectady'de 20 yaşında bulunan Robert Lyle, İngilterede gizli radyoların yerlerini tayin etmek ve sair harb fenni teçhizat işlerinde çalışmak için izim ve fen adamlarından mürekkeb yeni teşkilâta ilk Amerikan gönüllüsü olarak kabul edilmiştir.

Alman - Rus harbi

(Baş tarafı 1 inci sahifede)

Sovyet tayyarelerinden mürekkeb kuvvetli hava teşekkülleri bu mıntakadaki düşman tanklarına muvaffakiyetle hücum etmişlerdir. Gündüz cereyan eden muharebe esnasında münferid bir düşman tank grupu Vilna ve Oshmiany mıntakasında bir gedik açmağa muvaffak olmuştur. Kara kuvvetlerimiz bu grupla ayni istikamette harekât yapan düşman piyadesinin irtibatını kesmişler ve anudane mukavemet göstermişlerdir. Brody ve Lwow mıntakalarında cepheyi yarmak maksadile düşman tarafından yapılan teşebbüs mukabil taarruza geçen Kızılordu kıtaatının mukavemetile karşılaşmıştır. Hava kuvvetlerimiz kara kuvvetlerimize müessir muzaherette bulunmuştur. Düşman motörlü kıt'alarile cereyan eden muharebelerde düşmana ağır zayiat verdirilmiştir. Kıtaatımız seri bir mukabil hücumla Zenysl civarında Pazenmysli istirdad etmişlerdir. Cernauti mıntakasında Prutu geçmeğe teşebbüs eden düşmanın şiddetli hücumları püskürtülmüştür. Besarabya cephesinde Kızılordu kuvvetleri Prutun şark sahilindeki mevzilerini sıkı bir surette tutmakta ve nehri geçmek için düşman tarafından yapılan bir çok teşebbüsleri muvaffakiyetle püskürtmektedirler.

Skuleki mıntakasında düşman ilerilemek teşebbüsünde bulunmuşsa da büyük bir muvaffakiyetsizliğe uğramış ve Prut'u geçmeğe muvaffak olan Alman ve Rumenler esir edilmişlerdir.

Hava kuvvetlerimiz Finlandiyadaki Alman tayyare meydanlarına tahribkâr darbeler indirmişler ve Memel'le Libaun'un şimalinde ve Köstencede petrol yüklü gemileri bombardıman etmişlerdir.

Çarşamba günü hava muharebelerinde ve tayyare dafi bataryaları tarafından 76 düşman tayyaresi düşürülmüştür. Tayyarelerimizden 17 si üslerine dönmemişlerdir.

Sovyet - Finlandiya hududunda esir edilen bir Alman pilotu demiştir ki:

«— Sovyetler Birliğile dövüşmek istemiyoruz. Mecbur edildiğimiz için harbediyoruz. Harbden yorulduk. Niçin harbettiğimizi bilmiyoruz.»

Cephenin bir yerinde Almanlar sarhoş olarak bir ileri hareketi yapmışlar ve ağır zayiat vermişlerdir. Alınan Alman harb esirleri muharebeye sevkedilmeden evvel kendilerine votka verildiğini söylemişlerdir. Cereyan eden bir hava muharebesinde donanmaya mensub tayyarelerimiz 10 düşman tayyaresi düşürmüşlerdir.

Stokholm 26 (a.a.) — Söylendiğine göre, Stokholmun dış adalarından dün top sesleri işitilmiştir. Garb sahili açıklarında da top sesleri işitilmiştir.

Sovyetlere hücum, Erkânıharbiyenin ısrarile olmuş

Londra 26 (a.a.) — Şark cephesinde cereyan eden muharebeyi gözlerile gören kimselerin çarşamba günü Alman radyolarında anlattıklarına göre Almanlar ilerliyebilmek için çok çetin muharebeler yapmak mecburiyetinde kalmışlardır. Ayni müşahidler Rusların muannidane mukavemet ettiklerini ve Rus sevkulceyş usullerinin Almanların tahmin ettiğinden üstün olduğunu teslim etmektedirler.

Alman radyoları Rusların muhtelif noktalarda, inkâr edilemiyecek kadar müessir bir şekilde hücumlar yaptıklarını da itiraf etmektedirler.

Karadenizdeki Sovyet filosu zayıf

Londra 26 (a.a.) — Söylendiğine göre Karadenizdeki Sovyet filosu diğer denizlerdeki Sovyet deniz kuvvetlerine nazaran daha zayıftır. Almanlar ise Karadenizde 7 torpito muhribi, 3 torpito, 3 denizaltı ve nehirlerde işlemeğe mahsus müteaddid gambotlardan mürekkeb Rumen filosundan istifade edeceklerdir. Almanların Rumen limanlarına bir miktar daha denizaltı getirerek Karadenizde bahrî üstünlük temin etmeleri mümkündür. Fakat bu üstünlük ablokanın tesirini azaltmıyacaktır. Çünkü artık Sovyet limanlarında Köstenceye petrol ve buğday nakledilmiyecektir. Sovyetler Birliğinin de mevcud kanallardan istifade ederek Baltık filosundan küçük denizaltıları Karadenize geçirmeleri muhtemeldir. Her halde İngiliz - Sovyet deniz işbirliği Çanakkale boğazının vaziyetine bağlıdır. Türkiyenın boğazları kapatıp kapatmıyacağı malûm değildir. Mütehassısların fikrine göre İngilizlerin Sovyetler Birliğine yapacağı en müessir yardım hava hücumlarını garb cephesi üzerine teksif etmektir. Mütehassıslar Moskovaya gidecek İngiliz askerî heyetinin harbin denize aid kısmını ihmal etmiyeceğini ümid ediyorlar.

Sovyet ordusu şiddetle mukavemet ediyor

Londra 26 (a.a.) — Reuter ajansının Avrupada bir mahalde bulunan muhabiri bildiriyor:

İyi malûmat alan Avrupa mahfillerinde bildirildiğine göre derhal Sovyetler Birliğine hücum etmek bahsinde General Keitel'in noktai nazarı Ribbentrop'unkine tercih edilmiştir. Söylendiğine göre Ribbentrop ve Alman Hariciye Nezaratinin bazı erkânı Sovyetler Birliğile muslihane bir hal sureti bulmak tarafını iltizam etmişlerdir. Bu zevatın zannettiğine göre,

1 — Sovyetler Birliği harbin önüne geçmek için geniş tavizatta bulunmağa rıza gösterecektir.

2 — Diğer işgal altına alınan memleketlerde olduğu gibi Sovyet topraklarının işgalile Sovyet harb istihsalâtı azalacaktır,

3 — 10 milyon Almanın seferber edilmiş olması Alman iktısadiyatı üzerinde çok müessir olmaktadır.

Bunlara mukabil General Keitel şu iddiaları ileri sürmüştür:

1 — Sovyetler Birliği ordusunu termis etmeğe hiç bir zaman muvafakat etmiyecektir. Bu ordu ise Almanya için daimî bir tehdiddir. Zaman bırakılırsa Stalin ordusunu tamamile ve yeniden tensik etmek için vakit kazanacaktır. Ve Almanya iki cephede harbetmek mecburiyetinde kalacaktır.

Zannedildiğine göre Amerika tarafından demokrasilere yapılan yardımın gittikçe artması, Amerikanın harbe girmek ihtimali ve Almanyanın İngiltereyi istilâ etmek teşebbüsüne kalkışmak için henüz hazır bulunmadığının tasdik edilmesi ordu şeflerinin noktai nazarını tercih ettirmiştir.

Bu tercihe diğer bir sebeb de işgal altında bulunan memleket halkında gün geçtikçe hoşnudsuzluğun artmasıdır. Amiral Darlan'ın takib ettiği siyaset Fransadaki feci vaziyeti düzeltememiştir. Komünist propagandası Fransada artmaktadır. Islahı için sarfedilen gayretlere rağmen Avrupada mahsul ithiyacdan 10 milyon ton noksan olacaktır. Ot ve samanla her nevi yağ stokları günden güne azalmaktadır.

Pravda'nın şiddetli bir makalesi

Moskova 26 (a.a.) — Pravda gazetesi «Barbar faşistlere yıldırım sür'atile mukabele etmeliyiz» başlığı altında neşrettiği bir başmakalede şunları yazmaktadır:

«Faşist Almanya, imzalamış olduğu ademi tecavüz paktını, hiç sıkılmadan ihlâl ederek bize taarruz etti. Gangster usullerini itiyad edinmiş olan faşist eşkiyası harb ilân etmeden topraklamızı istilâ ettiler. Biz bu harbi istemedik, onlar cebren kabul ettirdiler. Şimdi, faşist sürüsünün hürriyetimize, tamamiyetimize, istiklâlimize ve vatanımıza uzattığı kanlı pençesini ezmek mevzuubahstir. Kudretli Sovyet devletinin bütün kuvvetlerile mütecavize bir yıldırım darbesi indirmemiz lâzımdır. Mağrur Hitler ve avenesi, 200 milyon nüfusa malik Sovyet milletinin nekadar sıkı bir surette birleşmiş bulunduğunu ve alçak düşmana karşı milletin kalbinde ne ateşli bir kin kaynadığını göreceklerdir. Pasifik Okyanusundan Karpatlara kadar uzanan büyük memleketimizin bütün işçilerinin, ne sağlam bir bileğe malik olduğunu onlara göstereceğiz. Şimdi müttefikan şu kararı almış bulunuyoruz: Hain düşmanı tepelemek, müstevli Alman sürülerini mukaddes vatanımızın hududlarından kovmak ve imha etmek. Vatanımızı ve hürriyetimizi müdafaa için bir tek adam gibi ayaklanmış bulunmaktayız. Bu, vatanın selâmeti için yapılan bir mücadeledir. Bu mücadelede bütün vatandaşların düşünce ve arzuları yalnız bir gayeye müteveccihtir:

İhtiyatsız düşmanı ezmek ve imha etmek.»

Sovyet milleti hunhar faşizme karşı kat'î ve nihaî zaferi kazanacağından emindir. Rüzgâr eken Hitlerin avenesi fırtına biçecektir. Birinci derecede askerî tekniği ile kendisini büyük Rus milletine bağlayan kan rabıtasından ve askerlerinin cesareti ile şanlı harb an'anesinden kuvvet alan Kızılordu faşist şakilerini ezecektir. Memleketimiz harbcu Cermenlerle çarpışmak fırsatını bundan evvel de elde etmişti. Daha devlet halinde toplanmağa başladığımız günlerde Alman şövalyeleri Rusyanın şimali şarkisini zaptetmek teşebbüsüne kalkışmışlar, fakat Aleksandr Neviski tarafından büyük bir hezimete uğratılmışlardı. Alman askerlerinin cesedleri Peypus gölünün buzları üzerinde donmuş kalmıştı.

Milletimiz, başı üzerinde zuhur eden bir çok fırtınaların hatırasını unutmamıştır. Zamanında dünyanın en kudretli ordusu olan 600 bin kişilik Napoleon ordusunun Rusyaya nasıl saldırdığını ve bu ordudan arta kalan bir kaç bin bitab ve püjmerde askerin bacaklarındaki son takatini de sarfederek Rus hudulardından öteye nasıl kaçtıklarını bu millet pek iyi bilir. Napoleon ordusu tepelenmiş ve imha edilmişti.

Mukaddes yurdu, hürriyeti ve vatanın şan ve şerefi uğrunda dövüşmek için sarsılmaz bir enerjiye ve cesarete sahib olan büyük milletimize saldıranların akıbeti de bu olacaktır.

1918 de Ukraynayı ele geçirmeğe teşebbüs eden gene bu Almanlar değil miydi? O zamanki emperyalist harb bizi yıpratmıştı. İyi silâhlanmamış olduğumuz gibi teçhizatımız da kötü idi. Buna rağmen hürriyeti için dövüşen Sovyet milleti müstevlilere karşı yaptığı muharebelerde yüksek bir cesaret ve kahramanlık göstermişti.

O zamandanberi kuvvetimiz, kıyas kabul etmiyecek kadar artmıştır. Kızılordu ve Kızıldonanma mükemmel silâhlar ve malzeme ile teçhiz edilmiş bulunmaktadır. Bu ordu herhangi bir düşmana yıldırım darbesi indirmeğe muktedirdir. Bu harbde de ancak yeni hezimetlerle temayüz eden İtalyan dostları ile müşterek tedbirler almak imkânını kaybetmiş olan Alman faşistleri, Kızılordu ile büyük Sovyet milletinin birliğinden doğan kuvveti kendi sırtlarında hissedeceklerdir. Ne Finlandiyanın beyaz muhafızları, ne de Rumanya boyarları Almanlara hiç bir yardımda bulunamıyacaklardır.

Biz, tehlikeye cesaretle göğüs gerdik. Tecavüz eden düşmanın kuvvetli olduğunu biliyoruz. Kolayca zafere kavuşacağımızı ümid etmiyoruz. Yurdumuza saldıran yabancı sürülere ve faşizme karşı elde edeceğimiz zaferin güçlükle kazanılacağını ve bir çok fedakârlıklara mal olacağını biliyoruz. Fakat her şeye rağmen muzaffer olacağımızı da biliyoruz.

Bu zaferi temin edecek olan şey büyük Lenin - Stalin partisile çok sevdiğimiz aziz şefimiz Stalin'in şahsı etrafında toplanmış olan Rus milletinin gösterdiği birliktir. Kızılordu askerleri, dudaklarında Stalinin ismi, cesaretle muharebe meydanlarına atılarak zaferi kazanacaklardır. Bu zaferin zamanı, tarihindeki bir çok imtihanları şerefle atlatmış olan büyük Sovyet milletinin kahramanlığıdır. Adaletle hakikatin ve şerefin bizim tarafımızda olması da itimadımızı artırmaktadır. Bütün beşeriyetin teveccühü ve sevgisi de bizimle beraberdir.

Toplar hududlarımızda patlayor. Kızılordu hâyâsız ve hain düşmana karşı vatanın her karış toprağını, bağrında müteaddid milletleri birleştiren yurdumuzun istiklâl ve şerefini, çocuklarımızla analarımızın, karılarımızın ve kardeşlerimizin hayatını, şehirlerimizi, köylerimizi, fabrikalarımızı ve tarlalarımızı müdafaa ederek kahramanca çarpışmaktadır. İlk muharebeler Kızılordunun kuvvetini ve kahramanlığını şimdiden ispat etmiştir. Kızılordu düşmanın hücumlarını muvaffakiyetle tardetmektedir. 22 haziran günü 76, 23 haziran günü de 51 Alman tayyaresi düşürülmüştür. Topçumuz yalnız Şole mıntakasında 300 e yakın Alman tankı tahrib etmiştir. 22 ve 23 haziran günleri takriben 5000 Alman subay ve askeri esir edilmiştir. Faşistler şimdiye kadar Kızılordu gibi bir hasımla karşılaşmamışlardır.

Türk - Alman dostluğu

(Başmakaleden devam)

den biri Almanyadır. Üçüncü Reich'ın sanayi ihracatı, bizim bir çok ihtiyaclarımızı karşılar. Kalite itibarile yüksek olan bu maddeler, ayni zamanda ucuz ve halkımızın ödeme kabiliyetine uygundurlar. Ayrıca, iki devlet arasındaki ekonomik münasebetlerin inkişafı nispetinde Alman mamul maddelerinin zamanla daha da ucuzlaması kolayca mümkündür.

Siyasî bakımdan Türkiye, dışarıda gözü olmıyan, ağırbaşlı, açık ve dürüst hareketli fakat millî meselelerde son derece hassas ve büyük işler başarmağa muktedir bir devlettir. Topraklarımızı alet olarak kullanmak suretile buraları veya civarımızı anarşi içine sokmak ve Türk menfaatlerini çiğnemek istiyen yabancı devletler bu işe cesaret edemezler. Edecek olurlarsa da biz bırakmayız. Çünkü bu gibi hareketlere her zaman mâni olmağa azmetmiş bulunuyoruz.

Almanya ise Avrupanın en kuvvetli bir kaç devletinden biridir. Harbin icab ettirdiği şimdiki zarurî vaziyetler bertaraf, bu devlet kıt'anın esaslı bir muvazene unsurudur. Bir an için Almanyayı yok farzediniz, Yakınşarka ve Balkanlara hangi muzır kuvvetlerin göz dikeceğini kolayca tahmin edersiniz.

Bütün bu şartlar iki yüz senedenberi mevcuddur. Ve bundan dolayıdır ki iki yüz senedenberi Türkiye ve Almanya birbirlerile tabiî birer dost olarak geçindiler. Asırlardır devam eden bu tamamlayıcı şartlar ve geçen harbdeki silâh arkadaşlığı tabiatile iki milletin kalbinde samimî dostluk hislerinin yerleşmesine sebeb oldu. Bu hisleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin son celsesinde söz alan General Cemal Mersinli ne güzel ifade ediyor:

«— İnsanın ruhunda kuvvetle yaşıyan arkadaşlık hatıraları biri mekteb sıralarında, diğeri harbde olan arkadaşlıktır. Bu hatıra, gün geçtikçe saf olur, samimî olur. İşte Türkler ve Almanlar geçen devirlerde mekteb, ve geçen harbde de harb arkadaşlığile birbirlerine bağlanmışlardır.»

Bu dostluk ve bu arkadaşlık hakikaten zamanla saf ve samimî bir mahiyet almıştır. Son iki senenin buhranlı günleri içinde Türk ve Alman dostluğuna balta vurmak istiyen bazı propaganda unsurları muzır faaliyetlerinde muvaffak olamamışlardır. Hükûmetimiz, Almanya ile normal münasebetlerin bozulmaması için daima dikkatle çalışmış, hakikî Türk matbuatı ve hakikî münevverler Türk - Alman dostluğunu rencide edebilecek neşriyattan daima sakınmış ve Türk halkı Almanlara karşı kalbinde beslediği iyi duyguları daima muhafaza etmiştir.

Ayni hareket hattının Alman dostlarımız tarafından bize karşı tatbik edildiğini biliyoruz. Almanyada bulunan Türk tebaası vatandaşlarımız orada harb vaziyetinden doğabilecek tabiî müşkülâta rağmen her zaman hususî ve dikkatli bir muamele görmüşlerdir. Fransa mağlûbiyetinden sonra memlekete dönen Türk talebeleri, gerek işgal altındaki Fransada, gerek bizzat Alman topraklarında gördükleri nazik muameleyi memleketimizde anlata anlata bitiremiyorlar.

İki millet arasında ötedenberi yaşadığını bildiğimiz ve bir çok tecrübeleri muvaffakiyetle atlattığını gördüğümüz Türk - Alman dostluğu, son Ankara muahedesile tarih huzurunda yeni bir vesika kazanmış oluyor. Bu vesikanın Türk ve Alman milletlerine ancak iyilik getireceğine inanıyoruz.

NADİR NADİ

Akropolda bir merasim

Roma 26 (a.a.) — Atinadan bildirildiğine göre, Alman kumandanlığı dün Akropolda merasimle salâhiyetlerini İtalyan kumandanlığına devretmiştir. Merasimde, 13 üncü kolordu kumandanı General Bohme, Atina mevki kumandanı General Schorner ve Atina mevki kumandanlığına tayin edilen General Berardi, İtalyan ve Alman maslahatgüzarları ve bir çok zevat hazır bulunmuşlardır.

Merasimden sonra İtalyan kıt'aları tarafından bir geçid resmi yapılmış ve İtalyan bayrağı Akropol'ün üzerine çekilmiştir.

Büyük bir Alman vapuru batırıldı

Nevyork 26 (a.a.) — Amerikan bahriye kaynaklarından öğrenildiğine göre, 9 bin tonilâtoluk Elbe Alman vapuru, muhtemel olarak bir İngiliz deniz tayyaresi tarafından batırılmıştır. Elbe, bu esnada, Yeşilburun adalarının takriben 900 mil şimali garbisinde bulunmakta idi. Elbe, şubatta Japonyada Kobe'den hareket etmişti. Sanıldığına göre, bu Alman vapuru, korsanlık etmekte idi.

Bulgar Kralı, Başvekili kabul etti

Sofya 26 (a.a.) — Kral Boris, dün Başvekil Filof'u kabul etmiştir. Başvekil vaziyet hakkında Krala izahat vermiştir.

İran bitaraflığını ilân etti

Moskova 26 (a.a.) — İranın Moskova büyük elçisi, Sovyetler Birliği Hariciye Komiserine 26 haziranda şifahî bir nota ile, İranın Alman - Sovyet muharebesi muvacehesinde kat'î bir bitaraflık muhafaza edeceğini bildirmiştir.

Amerikadan gelen harb malzemesi

Vapurlar, Süveyşe külliyetli miktarda mal taşıyorlar

Nevyork 26 (a.a.) — World Telegram'ın Vaşingtondaki muhabirinin bildirdiğine göre kiralama ve ödünç verme kanunu mucibince Amerikadan sevkedilmiş olan külliyetli harb malzemesi Süveyşe gelmektedir.

İngiltereye yapılan ihracat

Vaşington 26 (a.a.) — Nisan ayında Amerikadan İngiltereye 128,000,000 dolar kıymetinde ihracat yapılmıştır. Son yirmi sene içinde İngiltereye bu kadar mal sevkedilmediği gibi bu miktar geçen sene nisanında yapılan ihracatın iki buçuk mislidir. Gene nisan ayı içinde Amerikadan İngiltereye 246,000,000 dolar kıymetinde ihracat yapılmıştır. Bu miktar bütün Avrupa ihracatının yüzde 61 ini teşkil etmektedir.

Donanma için yapılacak tayyareler

Vaşington 26 (a.a.) — Donanmaya ayrıca 2236 tayyare imal ve 19 yardımcı gemi inşası ve donanmanın kara hizmetlerini kolaylaştırmak için sarfedilecek 894,000,000 dolarlık tahsisata aid kanun projesi çarşamba günü meb'usan meclisi tarafından kabul edilerek âyan meclisine sevkedilmiştir. Bu tahsisat ile yedi nakliye gemisi de inşa edilecektir.

Muazzam bir tayyare fabrikası

Vaşington 26 (a.a.) — Ford müessesi gibi ayda 2000 bombardıman tayyaresi imal edecek kudrette bir tayyare fabrikası tesis edilmiştir. Bu fabrikanın tam faaliyette bulunduğu zaman 60,000 işçi kullanacağı ve Amerikanın en büyük tayyare fabrikası olacağı tahmin edilmektedir.

İngiltereye istikraz verilecek mi?

Vaşington 26 (a.a.) — İstikrazlar federal idaresi reisi M. Jesse Jones, İngiliz hükûmetine bir istikraz verilmesi meselesinin tetkik edilmekte olduğunu bildirmiştir.

M. Jesse Jones, ilâveten demiştir ki:

«— Bu istikrazın gayesi, İngilizlere, Amerikadaki plâsmanlarını ve kıymetlerini mecburî satışa çıkarmağa mecbur olmadan harb mübayaalarını ödeyebilmeleri için dolar temin etmektir.»

M. Jesse Jones, istikrazın miktarını tasrih etmemiştir. Fakat bazı mahfillerde sanıldığına göre, bahis mevzuu olan milyonlarca dolardır. Maamafih, malî imar korporasyonu memurları, mutedil bir rakamla başlanacağını ima etmektedirler.

M. Jones, bu istikrazın fer'î garantisi arasında, Amerika Birleşik devletlerinde direkt plâsmanlar ile kıymetler ve muhtelif bonoların bulunduğunu söylemiştir.

Zenciler, harb istihsalâtında kullanılacak

Nevyork 26 (a.a.) — Ruzvelt bir kararname neşrederek demokrasi prensiplerinin Amerikada yaşıyan bütün ırklara tatbikını temin maksadile zencilerin harb sanayiinde kullanılmamasını âmir mevzuatı kaldırmıştır.

Bu münasebetle beyanatta bulunan Ruzvelt, zencilerin harb sanayiinde kullanılmamasına devam etmenin millî vahdeti ihlâl edebileceğini söylemiştir.

Afrikada

İngilizler Tobrukta mevzilerini ıslah ettiler

Londra 26 (a.a.) — İngiliz Ortaşark umumî karargâhının tebliği:

Libyada: Tobrukta kıt'alarımız dün haricî müdafaa hatlarında düşman elinde bulunan kısımda geniş bir cephe üzerinde yeniden mühim bir ilerleme yapmış ve bu suretle bu bölgede kendi vaziyetimizi çok mühim surette takviye eylemiştir.

Habeşistanda: Jimma mıntakasında temizleme hareketi sona ermek üzeredir. Soddunun cenubunda İtalyan kuvvetlerin Afrikalı kıt'aların kütle halinde firarlarile dağılması devam etmektedir.

Şiddetli sıcaklara rağmen

Berlin 26 (a.a.) — D. N. B.: Tobruk etrafındaki çemberi gittikçe daraltmakta olan Alman - İtalyan kıt'aları, halen hüküm süren şiddetli sıcaklara rağmen, topçu faaliyetini arttırmışlar ve İngilizleri mevzilerinde bazı değişiklikler icrasına mecbur bırakmışlardır.

İtalyan tebliği

Roma 26 (a.a.) — İtalyan orduları umumî karargâhının 386 numaralı tebliği:

26 haziran gecesi Malta tayyare meydanları bombardıman edilmiştir. Ada üzerinde avcı tayyarelerimizle düşman avcı tayyareleri arasında cereyan eden muharebelerde iki İngiliz tayyaresi düşürülmüştür. Avcılarımız bir düşman bombardıman teşekkülünü yakalıyarak Blenheim tipinde bir tayyareyi düşürmüşlerdir.

Şimalî Afrikada İtalyan ve Alman tayyareleri Tobruğun şarkında Marsa - luch mevkiinin şimalinde sefer eden düşman gemilerine hücum etmişlerdir.

İngiliz tayyareleri Bingaziyi bombardıman etmişlerdir.

Şarkî Afrikada Debra Tabor garnizonumuza karşı düşman tarafından kütle halinde iki hücum yapılmış ve bu hücumlar sür'atle püskürtülmüştür.

Galla ve Sidamo mıntakasının garbında kıt'alarımız tarafından yapılan müessir mukabil taarruzlar sayesinde düşman tazyiki azaltılmıştır.

Barselonda nümayişler

Barselon 26 (a.a.) — Stefani ajansından:

Bugün Üniversite önünde Sovyetler Birliği aleyhinde nümayişler yapılmıştır.

Suriyede 4 Fransız kumandanı azledildi

Şamın şimalinde çetin muharebeler oluyor

Kahire 26 (a.a.) — İngiliz resmî tebliği: Suriyede Şamın garbında İngiliz kıt'aları fazlalaşan bir mukavemet karşısında mühim kazanclar elde etmişlerdir.

Merciayun bölgesinde zaptedilen mevziler takviye edilmektedir. Sahil bölgesinde topçumuz Damur müdafaasını bombardıman ederek İngiliz bahriyesile işbirliği halinde harekete geçmiştir.

Suriyede azledilen Fransız kumandanları

Londra 26 (a.a.) — Müstakil Fransız ajansının İstanbul muhabirinin bildirdiğine göre Vişi hükûmeti Suriyedeki kumandanlarından dört generali değiştirmiştir. Muhabir Suriyeden hicretin devam ettiğini ve 150 kadar Almanla İtalyanın İstanbula geldiğini ilâve etmektedir.

Alman tayyareleri Emeviye camiini bombalamışlar

Ankara 26 (Radyo gazetesi) — Londra radyosunun bildirdiğine göre, Alman tayyareleri Şamda Emeviye camiini bombalamışlardır. Camiin yakınında bulunan Salâhaddini Eyyubî türbesine de isabetler vaki olduğu haber veriliyor.

Fransız tebliği

Vişi 26 (a.a.) — Suriyedeki askerî harekât hakkında resmî tebliğ:

İngiliz kıt'aları Tüdmür önünde çok kuvvetli ve şiddetli bir mukavemetle karşılaşmaktadır. Düşman şimdi başka mıntakalarda mukavemeti kırmıya çalışıyor.

İngilizler Cebeli Dürüzün merkezi olan Süveyda istikametinde pek büyük kuvvetler kullanmaktadır ve bu sabah Kasana ve Şam önündeki Fransız mevzilerine piyade ve süvari kıt'alarile taarruz etmiştir. Bu mıntakada muharebeler devam etmektedir.

İngilizler, Lübnanın cenub dağlarında geri hatlarını açmak için Merciayunun şarkında Hermon yamaclarında Cessine yakınında taarruza teşebbüs etmişlerdir. Bu taarruzlar tardedilmiştir. Cessine etrafındaki muharebeler çok şiddetli olmuş ve her iki taraf ağır zayiata uğramıştır.

Sahilde İngiliz filosu Fransız mevzilerini bombardıman etmiş ve bombardımandan sonra düşman yeni bir ilerleyişe tevessül eylemiştir.

Fransız hava kuvvetleri bütün mıntakalarda tank kollarına karşı taarruzlarına devam etmiştir.

Dün gece ve bu sabah Beyrut ve Hums İngiliz tayyareleri tarafından bombardıman edilmiştir. Ancak az maddî hasar olmuştur.

Rusyaya yardım

Askerî ve malî İngiliz hey'etleri Moskovaya hareket ettiler

Londra 26 (a.a.) — Röyter diplomatik muhabirinin öğrendiğine göre, Çörçil'in Avam Kamarasındaki nutkunda bahis mevzuu ettiği Moskovaya gidecek İngiliz heyeti, donanma ve hava kuvvetleri mümessillerinden ve ekonomik teknisyenlerden mürekkeb olacaktır. İngiliz heyeti pek yakında Moskovaya hareket edecektir.

İngilterenin Moskova büyük elçisi Stafford Cripps, halen Londrada görüşmelerini nihayete erdirmek üzeredir ve muhtemel olarak bir kaç güne kadar vazifesi başına dönecektir.

Heyetlerin takib edeceği yol

Londra 26 (a.a.) — Rusyaya gidecek olan İngiliz askerî heyeti bugün tayyare ile hareket etmiştir. Heyet Lizbon ve Ortaşark yolile gitmektedir.

Sir Cripps'e ünvan verildi

Londra 26 (a.a.) — Resmen bildirildiğine göre, İngilterenin Moskova büyük elçisi Sir Stafford Cripps'e, müşavirlhas ünvanı verilmiştir.

Finlandiyaya

(Baştarafı 1 inci sahifede)

den müsaade istenmektedir. İsveç hükûmeti hakimiyetini koruyacak bütün tedbirleri almak suretile ve parlamentonun tasvibi ile bu talebe muvafakat etmiştir.»

Rusyadaki Alman ve Macar menafiini İsveç himaye edecek

Stokholm 26 (a.a.) — İsveç Hariciye Nezareti Sovyetler Birliğinin talebi üzerine, İsveçin, Almanya ve Macaristandaki Sovyet menfaatlerinin himayesini deruhte etmiş olduğunu tebliğ etmektedir.

İsveç muhasamatın dışında kalacak

Stokholm 26 (a.a.) — İsveç Hariciye Nezareti tarafından neşredilen bir tebliğde İsveçin istiklâlini müdafaa etmeğe ve muhasamatın dışında kalmağa devam edeceği bildirilmektedir. Finlandiya ve Alman hükûmetleri Norveçten Finlandiyaya getirilecek kıt'aların İsveç demiryollarından istifade ederek İsveç topraklarından geçmesi için müsaade istemiştir. İsveç hükûmeti İsveç parlamentosunun tasvibile bu talebi kabul etmiştir.

İstanbul Borsası, 26/6/941

Londra	1	Sterlin	5,24
Nevyork	100	Dolar	130,—
Cenevre	100	İsv. Frc.	29,095
Madrid	100	Peçeta	12,9375
Yokoha	100	Yen	31,1375
Stokholm	100	İsveç K.	30,7450

ESHAM ve TAHVİLÂT

İkramiyeli %5 938	19,20
Sıvas - Erzurum %7 934	
II, ilâ VII.	20,30
Hazine tahvilleri %5 938	24,—
T. C. Merkez Bankası	126,—

Çil, ergenlik, sivilce, yağ, kir ve lekeleri kat'iyyen izale eder. Geceleri yatarken bir pamuğu bu losyonla ıslatarak yüzünüzü ve kirli mahalleri siliniz. Pamuğun üzerinde husule gelen pislikleri göreceksiniz, bu size tamamile isbat eder ki şedaidi havaiyeden, sıcaktan, terden, ruj ve allıklardan çehreniz ne kadar kirlidir?.. Bütün bunlar güzel yüzünüzde bir çil ve leke tabakası husule getirmiştir. İşte HASAN LOSYONU çehrenizdeki boya, ruj, kir, ter ve her türlü toz ve siyahlıklarla çirkinlikleri ve yanıkları izale eder. Leke ve çiller yavaş yavaş zail olur. Cild üzerindeki teneffüs noktalarını açar ve bu sayede çehre güzelleşir ve şeffafiyet ve letafet kesbeder.

HASAN ÇİL LOSYONU

Fennin ve tekâmülün bir harikasıdır. Bütün kadınların hayat arkadaşı olabilir.

Traştan sonra erkekler için pek ince bir zevk teşkil eder. Şişesi 50, dört misli 100 kuruştur. HASAN deposu ve şubelerile ıtriyatçılar ve eczanelerde arayınız.

BİR HAKİKAT! Sayın müşterilerimizin nazarı dikkatine:

Pırlantalı ve elmaslı saat demek, bir kelime ile S İ N G E R S A A T İ demektir. Çünkü:

Pırlantalı ve elmaslı saatlerin bütün hakikî evsafı meşhuru âlem olan SİNGER saatlerinde toplanmıştır Bunun için: Saat alacağınız zaman, tereddüdsüz. SİNGER saati almalısınız. Ve saatin üzerindeki S İ N G E R markasına, müessesemizin adresine dikkat etmeniz lâzımdır.

Modayı takib eden her asrî kadın için kıymetli taşlarile ve nefis işlemesile hakikaten nazarı dikkati celbeden böyle bir harikulâde S İ N G E R saatine sahib olmak adeta bir saadettir.

SİNGER SAATİ Hoşa gidecek en makbul ve en güzel **HEDİYELİKTİR**

No. 82 - A Elmaslı ve 11 Pırlantalı 500 lira EMSALLERİ GİBİ 15 SENE GARANTİLİDİR.

Dikkat: Singer saatleri İstanbulda yalnız Eminönü merkezindeki mağazamızda satılır - İstanbulda şubemiz yoktur

Adres: SİNGER SAAT Mağazaları. İstanbul, Eminönü. No. 8

Ambar inşaatı

Toprak Mahsulleri Ofisinden:

1 — Mürşitpınar istasyonunda yaptırılacak ambar, idare binası, memur lojmanı vesair işler pazarlık usulile eksiltmeye çıkarılmıştır. Keşif bedeli 77097.76 «yetmiş yedi bin doksan yedi lira yetmiş altı kuruştur.»
2 — İhale 30/6/941 tarihinde saat 15 te Ankarada Ofis Umum Müdürlüğü binasında yapılacaktır. Şartnameler 5 lira mukabilinde Umum Müdürlükten ve Ofisin Diyarbakır ajansından temin edilebilir.
3 — Muvakkat teminat 5104,89 «beş bin yüz dört lira seksen dokuz kuruştur»
4 — Eksiltmeye girmek istiyenler ihale tarihinden nihayet iki gün evvel Ofisten alacakları vesikayı teklif evrakı meyanına koyacaklardır.
5 — İşbu inşaata muktazi yalnız 6 ve 8 m/m kutrunda 5 ton yuvarlak betonarme demirile muhtelif boy ve kuturda 1 ton çivi bedeli mukabilinde «Eskişehir silosundan teslim» Ofisçe müteahhide verilecektir.

«3549» (5026)

Ziraat San'atları Enstitüsüne bir asistan alınacak

Yüksek Ziraat Enstitüsü Rektörlüğünden:

Ziraat San'atları Fakültesi, Ziraat San'atları Enstitüsüne 35 lira aslî maaşla ikinci sınıf bir asistan alınacaktır. Bu mevki için isteklilerin aşağıdaki şartları haiz olmaları lâzımdır.

1 — Ziraat fakültesinden asgarî iyi derece ile diploma almış bulunmak,
2 — Bir ecnebi dili iyice bilmek,
3 — Mecburî askerî hizmetini yapmış olmak ve azamî 30 yaşını geçmemiş bulunmak,
4 — Ziraat teşkilâtında en aşağı bir sene çalışmış olmak.

Bu şartları haiz istekliler ziraat san'atları sahasile bir ecnebi dilinden imtihana tâbi tutulacaklardır. İmtihan 28/6/941 cumartesi saat 10 da Ziraat San'atları Enstitüsünde yapılacaktır.

Taliblerin imtihandan evvel tercümei halleri ve diğer müspit evraklarile Yüksek Ziraat Enstitüsü Rektörlüğüne müracaatleri ve imtihan saatinde Enstitüde isbati vücud etmeleri ilân olunur. (4684)

AYDINDA TİCARET İŞİ

Yapmak için 4 - 5 bin lira sermayesi olan bir genc İstanbul ve diğer vilâyetlerdeki müesseselerle mahsulât alıp satmak, ayni zamanda iş adamlarile işbirliği yapmak ve acenta veya şube olmak istiyor. Alâkadar olanlar tekliflerini İstanbul 176 P. kutusu adresine (O. Sezginer) rumuzile mektubla bildirmeleri.

Türkiye Cumhuriyeti ZİRAAT BANKASI

Kuruluş tarihi: 1888. — Sermayesi: 100.000.000 Türk lirası

Şube ve Ajans adedi: 265.

ZİRAÎ ve TİCARÎ HER NEVİ BANKA MUAMELELERİ

Para biriktirenlere 28,800 lira ikramiye veriyor

Ziraat Bankasında kumbaralı ve ihbarsız tasarruf hesablarında en az 50 lirası bulunanlara senede 4 defa çekilecek kur'a ile aşağıdaki plâna göre ikramiye dağıtılacaktır:

4 aded	1.000 liralık	4.000 lira	100 aded	50 liralık	5.000 lira
4 »	500 »	2.000 »	120 »	40 »	4.800 »
4 »	250 »	1.000 »	160 »	20 »	3.200 »
40 »	100 »	4.000 »			

D İ K K A T: Hesablarındaki paralar bir sene içinde 50 liradan aşağı düşmiyenlere ikramiye çıktığı takdirde % 20 fazlasile verilecektir.

Kur'alar senede: 4 defa 11 Mart, 11 Haziran, 11 Eylûl, 11 Birincikânun tarihlerinde çekilecektir.

Ömer Aziz Veziroğlu

1941 İnönü Zaferi

Türk - Alman Paktı

Her Türk münevveri tarafından okunması elzem olan zamanın en mühim eseri.

Yakında çıkıyor

Fennî Sünnetçi

EMİN FİDAN

Kabine: Beşiktaş Erip apartımanı, Telefon: 44395 - Evi: Suadiye İstasyon yanı.

Zayi — 189 numaralı Beyoğlu kaymakamlığından aldığım fakrühal varakasını kaybettim. Yenisini çıkaracağımdan zayiin hükmü yoktur.
Diş Tababeti mektebi 400 No. lı Ararat Gezüroğlu

Zayi — Kamyonlarımdan 3835 plâkaların ikisi 3406 - 3898 - 4197 plâkaların birerleri zayi olmuştur. Yenisini alacağımdan eskilerin hükmü yoktur.
Galata Balıkpazarı Kardeşim sokak No. 50 Baki Tezcan

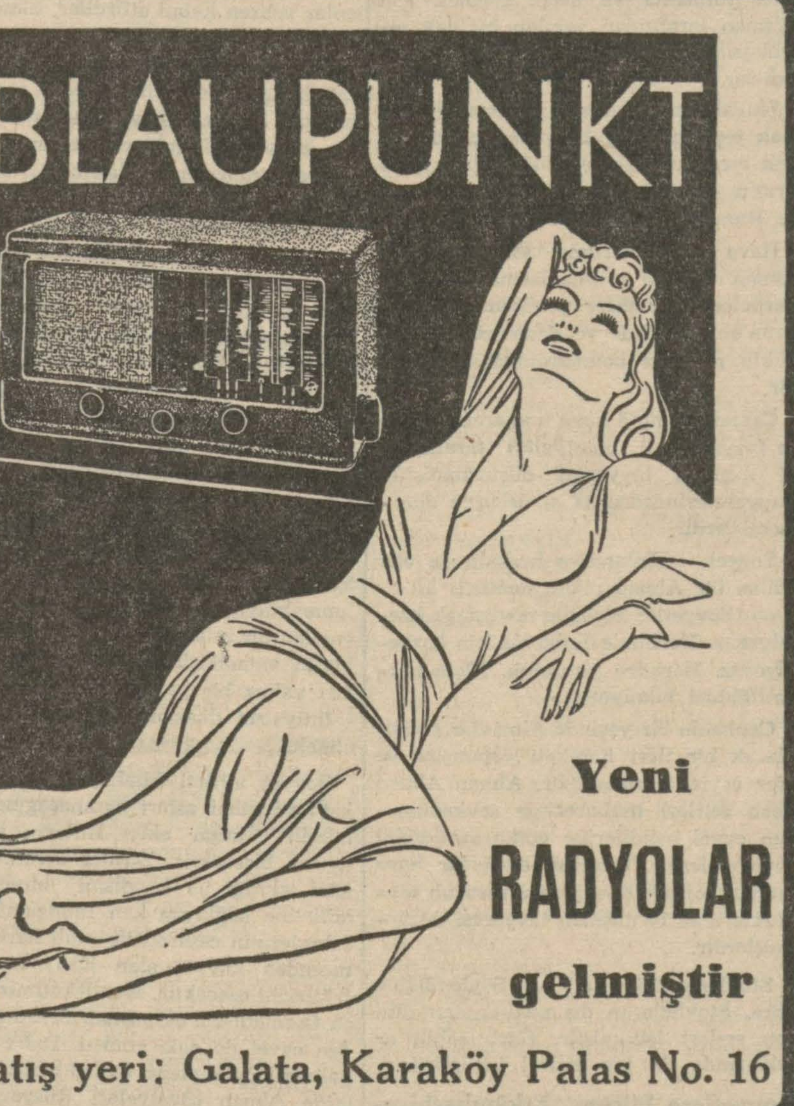

Güzel Sağlam ve iştahlı!

Çünkü

Kullanıyor!

Çocuklarınızı küçükten SANİN diş macununu kullanmağa, SANİN diş macunu ile günde üç defa dişlerini fırçalamağa alıştırınız. Gürbüz yetişmelerini temin etmiş olursunuz.

Eczanelerle büyük ıtriyat mağazalarında bulunur.

Dr. ŞÜKRÜ MEHMED

Gureba hastanesi cild ve zührevî hastalıkları sabık hekimi, hergün saat 2 den 5 e kadar Beyoğlu İstiklâl caddesi, No. 99, Tel: 40916

DEPO ARANIYOR — Ciddi bir firma tarafından Galatada veya Eminönü civarında makine için daimî bir depo aranmaktadır. Ayni handa büroya elverişli daireler bulunan yerler tercih edilir. Müracaat: Galata P.K. 1420 — 1

SATILIK

Harman makinesi, lokomobil traktör

İzahat almak arzu edenler Sirkeci İstasyon yeni Türk Nakliyat Ambarı Kâzım Malkoça müracaat.

OPERATÖR

RIZA ÜNVER

Doğum ve Kadın hastalıkları mütehassısı

Cağaloğlu, Nuruosmaniye caddesi No. 22, Mavi yapı

Telefon: 22683

ANAPİYOJEN

Dr. İHSAN SAMİ

İstreptokok, İstafilokok, Pnömokok, koli, piyosiyaniklerin yaptığı çıban, yara, akıntı ve cild hastalıklarına karşı çok tesirli taze aşıdır.

Sahib ve Başmuharriri: YUNUS NADİ
Umumî neşriyatı idare eden Yazı işleri müdürü: HİKMET MÜNİF ÜLGEN
Cumhuriyet Matbaası

İstanbul Defterdarlığından:

Mükellefin ismi	Mahallesi	Sokağı	Numarası	Cinsi	Hissesi
Yumurtacı	Çengelköy	Eski: Orta	Eski: 13	Maa köşk	Tamamı
Ahmed Salim		Yeni: Lekecibazu	Yeni: 14/63	bağ ve tarla	

Yukarıda cinsi ve evsafı yazılı emlâk mutasarrıfının Hocapaşa Maliye şubesine olan vergi borcundan dolayı tahsili emval kanunu hükümleri dairesinde satışa çıkarılmış ve 12/5/941 tarihinde icra kılınan birinci müzayedesinde talib zuhur etmediğinden Üsküdar kazası idare heyetinin 9/6/941 tarih ve 420 numaralı kararile ihalei kat'iyesinin icrası için müzayede müddetinin bermucibi kanun on gün müddetle temdidine karar verilmiştir.

7/7/941 pazartesi günü saat 14 te ikinci müzayedesinin icrası mukarrer bulunduğundan taliblerin mezkûr gün ve saatte Üsküdar kazası kaymakamlığında teşekkül edecek idare heyetine müracaatleri ilân olunur. (5139)

YÜKSEK FİATLA ALIYORUZ

Her nevi antika, tuğralı Türk ve ecnebi gümüşler, vazolar, tablolar, eski türkçe yazı levhaları, stil eski mobilyalar, heykeller, biblolar, eski kumaş ve tesbihler, kalemtraş, maktalar. Beykoz parçaları, eski işlemeler, eski silâhları

Yüksek fiatla alıyoruz.

MÜRACAAT: Hergün öğleye kadar, Beyoğlu, Nuriziya (Eski Polonya) sokak, Merkez apartıman No. 3, Bay Mehmed Tillâ

Doktor Aranıyor

Ankara Maden Tetkik ve Arama Enstitüsünden:

Kastamonu vilâyetinin Küre kazası Söğüdözü mıntakasındaki Maden Arama kampında çalıştırılmak üezre yevmiye 10 lira itibarile aylığı «300» lira üzerinden hassaten operatörlükte ihtisası olan bir doktora ihtiyac vardır.

Taliblerin Ankara Maden Tetkik ve Arama Enstitüsü Genel Direktörlüğüne tahriren müracaatleri. «3661» (5120)

Acele Satılık Makineler

1 — Atlas marka Dizel motör 71/91 B.K.
2 — Atlas marka buz ve soğuk hava için konpresör 55 bin kalori
3 — Müceddet dinamo kontini:
Takati: 70,4 K. W.
Tevettür: 220 Volt
Cereyan şiddeti. 320 Amper

Almak ve görmek istiyenler, Bursada: Süt Tozu Fabrikasına müracaat.

Bir Doktor ve Bir Sıhhat Memuru Aranıyor

Devlet Limanları İşletme Umum Müdürlüğünden:

İşletmemiz İskenderun şubemizdeki 170 lira ücretli doktorluk ve 60 lira ücretli sıhhiye memurluğu münhaldir. Taliblerin evrakı müsbitelerile birlikte en kısa bir zamanda Memurin Müdürlüğüne müracaatleri. (5173)

YARINKİ CUMARTESİ GÜNÜ

TAKSİM KAZİNOSUNUN

Taraçasında meşhur paviyonunun

YAZLIK KISMI AÇILACAKTİR

Ayni güzellikte olan bu yeni paviyon, bütün Boğaziçine hâkim ve en şık halkın yeni bir toplantı yeri oluyor.

İzmir Tarım Satış Kooperatifleri Birliğinden:

Alsancakta yaptıracağımız yüz kırk altı bin yüz altmış bir lira keşifli ambar inşaatının inşa müddeti yüz yirmi iş gününe iblâğ edilerek 2 temmuz çarşamba günü saat 15 te açık eksiltmesi yapılacaktır. Diğer şartlar aynidir. Eksiltme evrakı İstanbul Mıntaka Ticaret Müdiriyetinde görülebilir. (5162)

Tepebaşı Belediye Bahçesi

Yarın akşam saat 3 e kadar

Kızılay Beyoğlu Merkezinin gece eğlencesi

SAFİYE

ve Saz Hey'eti - 30 kişilik Revü - Varyete

San'atkâr İSMAİL Dümbüllü ve arkadaşları

(KOCA İSTERİM) Kahkahalı komedi

ALAFRANGA KIS

Büyük Varyete - Amerikadan Yeni g Zenci ALİ RIZA'nın Atraksiyon num ları - Japon Pandomim Baleti - Caz - Orkestra - Dans

— Duhuliye yoktur —

Telefon: 42690

İyi Bir Mükâfat

Sarı kösele renginde maruken bir cüzdan içinde bulunan ve İs tanbul Emniyet Müdürlüğünün 22/5/1941 tarih ve 31/17827 numaralı ikamet tezkeremle Vaşingtonda tanzim edilmiş olan 13109 numaralı Şimalî Amerika Devletleri pasaportumu, President Jackson vapuru 31/7/1941 tarihine kadar muteber Bombay - Nuyork seyahatine biletile K.L.M. kumpanyasının Bağdad - Kalkutaya aid tayyare cu biletini 24 haziran 1941 salı akşamı Samsundan hareket ettikten sonra Samsun - Ankara arasında trende kaybettim.

Bu vesikaların yenilerini çıkaracağım için hiç birinin hükmü kal mamış olduğunu ilân ederim.

Bununla beraber, bu evrakı 1/7/1941 tarihine kadar Galatada Yol cu Salonununun karşısında Tahir hanında Gary Tobako Kampiniye ge tirecek olan şahsa 100 lira mükâfat vereceğimi de bildiririm.

Galata Yolcu Salonu karşısında Tahir hanında
Gary Tobako Kampini nezdinde
IRVING CURTIS GARY

Yüksek Mimar Alınacak

Başvekâlet Beden Terbiyesi Umum Müdürlüğü talim ve terbiye ve inşaat dairesi inşaat işlerinde çalışmak ve ücreti 3656 sayılı teadül kanunu dairesinde tesbit edilmek üzere iki yüz on lira kadro ücretli mimarlığa yüksek mimar alınacaktır.

İhtisas mevkii olan bu memuriyete talib olacakların aşağıdaki şartları haiz bulunmaları lâzımdır.

I. — Memurin kanununun 5 inci maddesindeki şartları haiz bulunmak.

II. — Beden terbiyesi inşaat ve tesisat tekniğine uygun proje işlerinde bizzat çalışmış veyahud spor şubelerinden birinde evveldenberi faaliyette bulunmak suretile bu kabil tesisat ve inşaattaki hususiyetlere dair malûmat sahibi olmak.

Yukarıda yazılı vasıfları haiz bulunan isteklilerin en geç 30/6/941 tarihine kadar Ankara Yenişehir İzmir caddesinde Beden Terbiyesi Genel Direktörlüğüne bir istida ile müracaat etmeleri ve istidalarına aranılan şeraiti haiz bulundukla rını ve şimdiye kadar bulundukları işleri tesbit eden vesikaları eklemeleri ilân olunur. «3575»

Taksim Kazinosundan:

Kazinomuz sabah 9 dan itibaren açıktır. Her gün; kahvaltı, öğle ve akşam yemekleri, saat 18 den itibaren yeni gelen meşhur Rumen Çigan Müzikası

DAN RODULESKO ve zengin VARYETE programı

Tabldot 100 kuruş. Yeni açılan H A L K B A H Ç E S İ N D E kahve, çay, gazoz 15, dondurma 20, bira şişesi 40 kuruştur.

Lüleburgaz Belediye Reisliğinden:

Lüleburgaz elektrik müessesesinin bir senelik ihtiyacı olan 50 ton mazot 150 teneke makine yağının eksiltme suretile 18/6/941 tarihinden 8/7/941 tarihine kadar 21 gün müddetle münakasaya konduğu ve bu mevaddın bir defada alınmıyarak teminini taahhüd ettiği müessese tarafından lüzum görülen miktarda ceste ceste alınması ve haddi lâyık görüldüğü takdirde yukarıda yazılı lunan tarihte saat 16 da kat'î ihalesi yapılacağından alâkadarların malûmu olmak üzere ilân olunur. (5140)

İstanbul civarında satılık veya kiralık

BÜYÜK BİR ARDİYE ARANIYOR

Müracaat: Yenipostane karşısı Mimar Vedad cad. No. 26

TÜRKİYE İŞ BANKASI

Küçük tasarruf hesabları 1941 ikramiye plânı

Keşideler: 4 şubat, 2 mayıs, 1 ağustos, 3 ikinciteşrin tarihlerinde yapılır.

1941 İKRAMİYELERİ

1 aded	2000 liralık	=	2000.— lira	8 aded	250 liralık	=	2000.— lira
3 »	1000 »	=	3000.— »	35 »	100 »	=	3500.— »
2 »	750 »	=	1500.— »	80 »	50 »	=	4000.— »
4 »	500 »	=	2000.— »	300 »	20 »	=	6000.— »